45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 104 Կ. ՊՈԼԻՍ ՕԳՈՍՏՈՍ 21/3 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1901 16 ՁԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1319—21 ՕԳՈՍՏՈՍ 1317 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ-Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճաssէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60 ղրշ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره مخصوصه

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲԱՆ ԿԱՄ ԱՏԱԿ ՇԱՀԵԼՈՒ ԿԵՐՊԸ

Բ. Բարոյական օրէնքը. — Բարոյական օրէնքները բարձրագոյն հեղինակ մը և ծագում մը ունին. և հետեւաբար, աւելի զօրեղ են։ Նախ անո՛ր համար, որովհետեւ անոնք հաստատուն են Աստուածային կամաց իբրեւ աղբիւր բարութեանց և տուիչ ամէն տեսակ օրհնութեանց. երկրորդ՝ որովհետեւ անոնք քաղուած են ուղղակի մարդկային բնական լոյսէն, խիղճէն։ Եւ բարոյական օրէնքը երկրայնէն գերազոյն է։ Հո՞ն, ո՛ւր ամենիմաստ Արարիչը իր կամքը չօշափելի կերպերով յայտնած է, այլ եւս իր ձեռակերպին կը մնայ հնազանդիլ։ «Մի՛ դողնար»ը պարզ պատուէր մ'է, և պարզ կերպով կ'ցուցնէ տակ մէկ կերպը։ Սակայն, հո՛ն, ուր իր կամքը պարզ կամ հասկնալի կերպով յայտնուած չէ, մեր կատարելիք գործին ուղիղ կամ սխալ ըլլալը կարենալ զանազանելու համար, պարտինք մեր բանականութեան, խղճին դիմել և բաղդատել իր գերագոյն պատգամներուն հետ։ Որտեղէ՞ք անգամ մը. ինչ պիտի ըլլար մարդկային ազգի վիճակը տնտեսական և բարոյական տեսակէտով՝ եթէ այս օրինակ պատուէր մը առ հասարակ թոյլատրուէր մարդոց որդիներուն, երբ կը խորհինք թէ հոն ատենները գողութիւնը ճարպիկութեան հոմանիշ կը նկատուէր և սպարդեան օրէնքը կը դատապարտէր ա՛յն գողերը որոնք իրենց օձիքը ձեռք տալու անճարակութիւնը ունեցած էին։ Ամենաբարին Աստուած իր ստեղծած մարդոց երջանկութիւնը արդէն որոշապէս ցոյց տուած, գծած է, ինչպէս որ մարդուն և աշխարհս կազմութեան մէջ ալ կարելի է տեսնել։ Եթէ Նա մեր թշուառութեան փափաքող ըլլար, շատ քաներ կրնար ընել. կրնար մեր գայթակղութիւնները՝ որ խնդի և բերկրութեան գործիքներ են, փոխարկել վշտի և դառնութիւններու, կամ չրջապատել մեզ այնպիսի առարկաներով՝ որոնք փոխանակ մեր հաճոյքն ու վայելքները աւելցնելու, ընդհակառակը չարունակ նեղէին ու տանջէին մեզ։ Նա կրնար մեր ամէն ճաշակածը վերածել դառնութեան, մեր տեսածը՝ զզուանքի, մեր ամէն դպածը՝ խայթոցի, մեր ամէն հոտոտածը՝ գարշահոտութեան, և ամէն մէկ երաժշտական հոգեթով ձայն կամ եղանակ՝ քամնեցուցիչ ճիչի և աղմուկի էն, էն։ Հետեւաբար, ի՛նչ բան որ պիտի նկրտի, ձգտի մարդկային ազգի երջանկութիւնը աւելցնել, Նորա կամաց համաձայն ըլլալու է, և ի՛նչ բան որ չարիք ու թշուառութիւն յառաջ պիտի բերէ, ուղղակի բռնաբարում մ'է բարոյական օրէնքի։ Եւ ուստի իբրեւ բարոյական էակի իբրեւ բարոյական օրինաց պահպանման նախանձախնդիր անձ մը, «պարտիս պահել խօսքդ, կատարել խոստմունքներդ և յարգել ու գործադրել պայմանագրութիւններս». որովհետեւ, եթէ առ հասարակ զանց առնուին անոնք, այն ատեն վստահութիւնը՝ որ հակառակ մեր յոռետեսութեան, դեռ շատ կարեւոր դեր մը կը խաղայ անտեսական և բարոյական աշխարհներու մէջ, որ երջանկութեան գոյութեան պահպանման և կեանքի բոլոր յարաբերութեանց մէջ էական ու նախնական տարրը՝ կապն է, պիտի խլի, վերջանայ, ու մարդկային ազգը անհաւուելի կերպով պիտի տուժէ և յետադիմէ։ Միւս կողմանէ ալ «խոստմունքները կատարելու պարտականութիւնը չափելու է այն ակնկալութենէն զոր խոստացողը կը ծնցնէ, յառաջ կը բերէ, անո՛ր մէջ՝ որուն խոստացա.» և, ուստի, Բարոյական իմաստասիրութիւնը՝ որ բարոյական օրէնքներու թարգմաններէն մէկն է, պայմանագրութիւններու չէնքը ձեւակերպող հաստատուն կանոն մը ի վեր հանած է, ո՛ր է, «Ի՛նչ որ մէկ կողմէն կ'ակնկալուի և այսպէս ակնկալուին ալ յայտնի է միւս կողմին, այդ փոխադարձ համազուռն ու հաւակացողութիւնը պայմանագրութեան մէկ մասը կամ պայմանը պէտք է նկատուի»։ Այս բարոյական օրէնքէն յառաջ կուգան շուկայի մէջ հանպպազբեայ գործածելի երկու կանոններ։

1. «Թէ վաճառականը իրեն դիմող յաճախորդներուն պարտի խղճմտօրէն և առանց երկդիմի բացատրութեանց յայտնել իր ապրանքներու թերութիւնները։ Օրինակի համար, յաճախորդ մը կ'ուզէ գնել մանաւոր նիւթ մը, կամ նիւթ մը՝ այս ինչ յատկութեամբ, և վաճառականը՝ որ շատ լաւ գիտէ և շատ ալ դիւրաւ կը հասկնայ իր յաճախորդին ուզած եւ ակնկալած նիւթը, պէտք է անա՛նկ նիւթ մը հայթայթէ, կամ իր ցոյց տուած ապրանքին պակութիւնները, եթէ ունի, պարզէ նպատակս։ Մարդ մը՝ որ իր ապրանքը քշելու համար սուտ կը խօսի, այնպիսին պարզապէս խաբեբայ մըն է։ Նա որ իր վաճառելիք ապրանքին թերութիւնները գիտէ ու կը պահէ, կը նշանակէ ապրանքին իր արժէքէն աւելի սուղ և բարձր գնով ծախել, ուրիշ խօսքով, անուղղակի յաճախորդին դրամը շորթել, գողնալ։

Կանոնը՝ զոր հոս աւանդեցինք, տարակոյս չկայ թէ շատերուն անախորժ և վնասակար պիտի թուի, ըստ որում վաճառականութիւնը, ըլլայ մեծաքանակ և ըլլայ փոքրաքանակ, գողութեան (առեւտուրի մէջ) և խաբեբայութեան հոմանիշ կը նկատուի. և ա՛յնչափ յաջողակ կը նկատուիս, որչափ որ ճարտար խարդախ մը և վարպետ ստախօս մը, երբ որ գիտես հոտած ձուկը ու պանիրը՝ թարմի տեղ, պարզ ոսկրէ կամ ձգախէժէ սանտրը՝ փղոսկրի տեղ, «էլէ» և պակաս քրէմիցը՝ ամբողջի տեղ, պարզ երկաթը կամ գործին՝ պողպատի, պաճոնը՝ արծաթի, պղինձը՝ ոսկիի, բիւրեղ ապակին՝ ադամանդի, 350 տրամը՝ 400 տրամի., խոտէ և բամպակէ կերպասները՝ բրդեղէնի և մետաքսեղէնի և Բէէէր ձուկը՝ պրդոնեաչի տեղ քշել կամ երբ գնած առարկաներդ ծրարած ատեն վար կը դնես կամացուկ մը, կը գողնաս պարզապէս կամ սուղնոցին տեղ ամոնց մը կը փաթեսես, ինչպէս անցեալները տեղացի հանրածանօթ բժիշկ մը կը պատմէր ինձ առաւփախառութիւններովը ծանօթ Ս. Ն.ի մէկ ամօթալի չահատակութիւնը և այն՝ նոյն ինքն այս դէպքը պատմող բժիշկին և պատուաւոր փաստաբանի մը ներկայութեան, երբ փոխանակ 6 շալիկի՝ 5 հատ կը ծրարէ, ուրիշի մըն ալ արծաթի դգալներու տեղ՝ փոխելով պարզ անագէ ամոնց դգալներ փաթեցած էր. դեռ այսպէս բազմաթիւ օրինակներ՝ որոնք հատորներ կրնան լեցնել, ու չամչնար ալ, վասն զի խիղճ ըսուած քանը իր մէջ մեռած է։ Բայց վերջապէս ո՞վ է որ պիտի տուժէ.—Վաճառականը, ատոր կասկած չկայ, վասն զի վստահութիւնը զոր ժողովուրդն անոր վրայ ունէր՝ պիտի վերցնէ, և երբ վաճառական մը վստահելի ըլլալէ կը դադրի, կը դադրին նաև իր շահու ոսկեհոս աղբիւրները, յաճախորդները և հետեւանքը յայտնի է, մնանկութիւն։ Ուստի վերոյիշեալ կանոնը որչափ ուղիղ, այնքան ալ գործնական է, զոր յարգել հաւատարպէս ամենուս ալ պարտքն է, գործարատէրէն սկսեալ մինչև մանրավաճառը մինչև իսկ անոնք՝ որք ազատ արուեստներով կը պարապին իբրեւ բժիշկ, դեղագործ, փաստաբան, ուսուցիչ, եկեղեցական, լուսանկար, երաժիշտ, գրագէտ, ժամագործ, գրածախ, տպագրիչ, հրատարակիչ և այլն։ քանի որ նոյն փորձութիւնները իրենք ալ ունին։

Նէլ-Դիէպ Ս. Ֆ. ԳԷՍՔԷԼԵԱՆ

ՕԴԱՊԱՐԻԿԸ

Ցառաջդիմութիւնը աշխարհիս վրայ առանց... «թեթեւութեան» եղած չէ։ Արդարեւ եթէ «թեթեւութիւն»ը չըլլար, միջազգային յարաբերութիւնները անկարելի պիտի ըլլային դէթ ծովու ճամբով և բնականաբար Անգլիացիները այսօր Պօէրները հանգիստ պիտի թողէին։

Շոգենաւը իր «կատարեալ թեթեւութեամբ» և երկաթուղին իր դիտական «թեթեւամտութեան սկզբունքով» ահագին յառաջդիմական քայլ մը եղած են մարդկային ներկայ քաղաքակրթութեան, որ մեծ յոյսեր դրած է նաև օդապարիկին վրայ, որու համար «թեթեւութիւն»ը... անհրաժեշտ է։ Սոյն բացորոշ իրականութիւնը ստուգելէ յետոյ, միթէ զարմանալի չէ՞ դիտել որ թեթեւութիւնը տնաճոյ ածական մը սեպած ենք։ (Թող ուրեմն թեթեւոլիկները փքանան ներկայ պաշտպանութենէն)։

Օդապարիկը առաջին անգամ ըլլալով երկու Ֆրանսացիներ երեւակայած են, որոնք թղթի գործարանատէր էին Ֆրանսայի մէջ Անոնէ քաղաքը. ասոնք կը կոչուէին Ժոզէֆ և Էթիէն Մոնկոլֆիէ եղբարք (զոր անուշտ կը յիշէք)։ Երկու եղբարք իրենց առաջին փորձը կատարած են 5 յունիս 1783ին։ (Եւ այն ժամանակները տակաւին... սրտերու մէջ կը թարթռէի)։

Երբ որ օդապարիկը հնարուեցաւ, մարդկանց ուրախութիւնը անսկարագրելի էր՝ որովհետեւ այնպէս կարծեցին թէ պիտի կրնան լուսնային մէջը երթալ և այսպէսով ...տիեզերական օդափոխութիւն մը ընել (հօվաթոմները)։ Այդ յոյսը բնականաբար ճամբան .... օդին մէջ ցնդեցաւ և լուսնին ալ խրնդալէն... մինչեւ այսօր մեզ կը ժպտի (ծիծաղաբեր տիեզերականը)։

Օդապարիկին սկզբունքը շատ պարզ է. ահա բացատրեմ։

Մարդու մեծութեամբ թղթէ գընտակ մը չենենք որու մէջը կատարելապէս պարպ ըլլայ, միմիայն մէկ կողմը ձեռքի չափ բաց մը (ծակ մը) թողունք. այդ ծակը դարձնենք դէպի գետինը, ուր նպատակ կը վառենք փայտի կտորուանքներ։ Տարակոյս չկայ թէ կրակի մը շուրջը օդը միշտ տաք կըլլայ. արդ, այդ տաք օդը վերոյիշեալ գնտակին մէջ ժողուելով (ծածկուած կողմէն) քիչ յետոյ գնտակը իր վիճակին թողունք և պիտի տեսնենք թէ՝ օդին մէջ պիտի բարձրանայ անիկայ չնորհիւ տաք օդին, որ միշտ «պաղ օդէն թեթեւ է»։ Ահա այս է օդապարիկին սկզբունքը, այսինքն օդին աւելի թեթեւ կազի մը գործածութիւնը ահագին գնտակի մը մէջ պարունակուած. ինչպէս որ փայտը ջուրէն թեթեւ ըլլալուն համար միշտ ջուրին երեսը կ'ելլէ, այնպէս ալ օդապարիկը, իր պարունակած կազին՝ օդէն թեթեւ եղած ըլլալուն համար, օդին մէջ կը բարձրանայ։

Նախկին օդապարիկները տաք օդով կը գործածուէին, բայց երբ քիմիագիտութիւնը յառաջացաւ, այն ատեն հիդրոժէնն (1) (Ջրածին) կոչուած կազը գործածել սկսան որ օդէն 14 անգամ աւելի թեթեւ է և աշխարհս վրայ ծանօթ մարմիններէն ամենէն թեթեւը։ (Ի հարկին պէտք է հիդրոժէնն կոչել... թեթեւամիտները։)

Օդապարիկը մեծ ծառայութիւններ տուած է Գաղղիական զօրաբանակներուն. մասնաւորաբար 1794ին Ֆլէօրիւսի (2) պատերազմին մէջ և 1870-71ին Ֆրանգօ-Գերման պատերազմին ժամանակ։

Հետեւեալ բացատրութիւնները կըրնան գաղափար մը ալ տալ այժմեան պարզ օդապարիկներուն վրայ։ Երեւակայեցէք ահագին տանձի ձեւ գընտակ մը (վեր ի վերոյ 12 մէթր լայնք և 15 երկայնութիւն) որ կը պարունակէ հիդրոժէն կազը (3)։ Այդ գնտակին վրայ անցուած է ձրկնորսի մեծ աղ մը, որ չորս կողմէն գնտակը կը ծածկէ բացի վարի կողմէն, ուր հաստատուած է — աղին ծայրերուն—թեթեւ բայց զօրաւոր կողով մը. ըսել է այդ կողովը գնտակէն վար կախուած է՝ և որու մէջ կը նստին օդային ճամբորդները (3-4 հոգի)։ Թող տանք հիմայ այդ գնտակը որ բարձրանայ օդին մէջ իր ճամբորդներովը։ Անդադար վեր ելլելէ յետոյ ժամանակ մը կուգայ ուր օդապարիկին ծանրութիւնը չրջապատուած օդին ծանրութեան հետ հաւասարակշռուելով այլ եւս բարձրանալէ կը դադրի և հովը որ կազմ որ փչէ օդապարիկը այն կողմը կ'երթայ (անմիտներուն պէս)։ Երբ ճամբորդները ուզեն աւելի վեր բարձրանալ, այն ատեն օդապարիկը «թեթեւցնել» հարկ կ'ըլլայ. այս նպատակաւ հետերնին փոքր պայուսակներ առած են որոնք աւազ կը պարունակեն։ Այդ պայուսակներէն 1 կամ 2ը դուրս նետելով—(վայ դլխուն եկողին, բայց մինչեւ հիմայ ատանկ բան մը լսուած չէ),—օդապարիկը կը թեթեւնայ ու կըսկսի աւելի վեր բարձրանալ։ Երբ ճամբորդները վար իջնալ ուզեն, այն ժամանակ պէտք է օդապարիկը ծանրացնել. այդ ալ կը յաջողին հետեւեալ կերպիւ։ Օդապարիկին գագաթը փոքր կափարիչ մը կայ զոր զսպանակ մը (եայ) միշտ գոց կը պահէ. ատոր կապուած է չուան մը՝ որու ծայրը մինչեւ ճամբորդներուն կը հասնի. արդ՝ ճամբորդները այդ չուանը քաշելով վերոյիշեալ կափարիչը կը բացուի և կազը կըսկսի դուրս փախչիլ. այն ատեն օդապարիկին «վեր բարձրացնելու զօրութիւնը» քիչնալով կրած ծանրութեամբ ու զով օդ ու բուրմունք կուգային մեզ լեցնել։ Զուիցերական դեղագիտ տեսարաններ կը բացուէին մեր աչաց, քանի կը հեռանայինք Շեթայնպրիւքէն, Ջուրերու Ջրվէժներու և դաշտերու ու լեռնակներու խառնուրդովը կերտուած։ Աջէն դեռ մը կը սահէր բարձր ու կանաչ լերան մը սառոյցէն, յորդ իր Ջրերով, փրփրալով սպիտակ փրփուրներով ամէն խոչընդոտի առջեւ որ կը կասեցնէր իր ոյժը, ա՛յնքան արագ կը սահէր։

Երկու կողմէն կանանչ փոքրիկ թուփերու անընդհատ չարքեր դիմաթան չրջանակ մը կը կազմէին իրեն դորշ գոյնին հակապատկեր։ Զախէն փոքրիկ դաշտակ մը ու անոր եռեւ անագին բլուրներ, համակ զմրուխտ, կանաչ, հոգեստու, մխիթարիչ։ Ո՞ւր նայիլ, երկու կողմ նայիլ, երկուքն իրարմէ գեղեցիկ, երկուքն իրարմէ տարբեր այլ իրարմէ չքեղ։ Մէկ մը լեռները կը հարթուին՝ մէկ մը տափարակ դաշտերը կը բարձրանան բլուրներ կազմելով, դեռ մէկ մը վար կ'իյնայ գոչումով մէկ մը հանդարտ կը վազէ անձայն իր անկողնոյն մէջ ու կը պահուրտի բլրակի մը ետին, քիչ մը վերջ դուրս՝ նորէն ժպտուն երեւնալով մեզի, աւելի զուարթ երեւոյթով։ Արեւն ալ կ'ելլէ տակաւ ու յամր յամր կը բարձրանայ տարածելով իր ոգին, իր շունչը լեռներուն, բլուրներուն վրայ մեղմիկ ու գգուելով զանոնք՝ կը չորցնէ կամաց անոնց արցունքները և գեղահրաշ կը պատկերանայ ամբողջ բնութիւնն ու կը դրաւէ։

ՇԱՀՊԱԶ

ՋԱՄԲՈՐԴԻ ԽՈՀԵՐ

Բ.

ԹՐԻՆՊՔԷՆ ՊԵԼՆԻՄԱՏ

Նէլ-Դիէպ

Այդ առաւօտ չափազանց ամպոտ էր օդը, և անձրեւը՝ գիշերը բաւական տեղացած արդէն, նոր նոր սպառնալիքներ կ'ընէր ամէն վայրկեան։ Սըրտիրնիս բարկութեան ու տխրութեան բոյն մը դարձաւ, կ'ուզէինք դեռ վայելել Թրէսթը և ուրիշ օր ալ չուներինք՝ քանի որ երեկոյեան վերջին կառախուսքով մեկնիլ որոշած էինք։ Այդ չէ հեռաւոր մինչեւ այդ ժամը նամակներ գրելով, կարդալով, խօսակցելով, անուշ ընկերութեամբ մը անցուցինք։ Մեկնելու ժամն էր, Թրիէսթին ալ մնաս բարեաւ մը ըսինք ու կայարան մտանք։ Հակայ չենք մը լուռ ու խուլ, ահագին սրահներով ու կամարներով։ Ակոռոսի կայարանն էր այն, մեծ երեւակայուածէն աւելի՝ որուն մէջ կը մտնէին 30է աւելի գծեր, և չորս շոգեկառքեր կը սպասէին չորս տարբեր տեղեր մեկնելու համար։ Մենք մերը մտանք ու վայրկեանէ մը արդէն կը մեկնէինք. դարձեալ նոյն այն չքեղ ճամբէն վեր կ'ելլէինք դառ ի վեր անդադար, նորէն վայելելով նոյն զմայլելի հրապոյրները բնութեան։

Մութը տակաւ իջնել սկսած էր, վակօնին կանթեղները վառեցան. ամէն մարդ սկսաւ մրափել, բաց ի Լոյտի ընկերութեան մեքենագէտ մը որ անքուն՝ դիս ալ չէր ուզեր քնացնել ու հաղարումէկ հարցումներ կ'ուղղէր անդադար։ Գինին կը խմէր ու կը խմցնէր և աւելի ոգեւորուելով աւելի եռանդուն խօսքեր կը նետէինք իրարու, Վիէննայի, Վենետիկի, Պոլսոյ, վիճակի, արհեստի վերջապէս սովորական անիմաստ խօսակցութեանց բոլոր նիւթերու վրայ։

Աղուոր կայարան մը մտաւ մէկէն կառախուսքը, վառ լոյսերու անթիւ կանթեղներով շողշողուն։ Լայպզիկն էր։ Մին նշանաւոր քաղաքներէն հարաւային Աւստրիոյ։ Սմէնուն հետ մենք ալ ձեռք ձեռքի բռնած դուրս նետուեցանք ու գարնէրուի բաժակները կրկին ու կրկին պարպելէ յետոյ մտանք նորէն խաղաղիկ վակոնիս ուր միւսները և իմ ընկերս ալ դեռ կը քնանային, և ալ անկարող՝ թուլցած ինկանք մէկ մէկ կողմ։

Զորեղ-Քէրի

Ճիշդ երկուքն էր առաւօտեան, արթնցանք ուժգին ցնցումէ մը և իմացանք որ պէտք էինք կառախուսքը փոխել վասն զի մերը Վիէննա կ'երթար։ Վար իջանք։ Շեմպրէյ-ն էր այդ քաղաքը, որ ո և է գեղեցկութիւն մը չունէր, գոնէ դիշեր ատեն, սեւ ժայռերու սառոյցը չմնուած՝ իր զարմանալի դիրքովը։ Կայարանէն ներս ճամբորդներ՝ որոնք մեզի պէս շոգեկառքին գալուստին կը սպասեն՝ հոս հոն փռուած՝ մեռելի քուներ մէջ կը խրոկային նստարաններու վրայ։ Քիչ մը հոն քիչ մը հոս խօսակցելէ, պտտելէ վերջը յոգնած՝ քիչ մը նստած մրափ մը առնելէ յետոյ հաղիւ կրցանք մեկնումի ժամը ձեռք ձգել։ Ճիշդ հինգն էր առաւօտեան, արշալոյսն ալ բաւական բացուած էր ու ամէն կողմէ թարմ ու զով օդ ու բուրմունք կուգային մեզ լեցնել։ Զուիցերական դեղագիտ տեսարաններ կը բացուէին մեր աչաց, քանի կը հեռանայինք Շեթայնպրիւքէն, Ջուրերու Ջրվէժներու և դաշտերու ու լեռնակներու խառնուրդովը կերտուած։ Աջէն դեռ մը կը սահէր բարձր ու կանաչ լերան մը սառոյցէն, յորդ իր Ջրերով, փրփրալով սպիտակ փրփուրներով ամէն խոչընդոտի առջեւ որ կը կասեցնէր իր ոյժը, ա՛յնքան արագ կը սահէր։

Երկու կողմէն կանանչ փոքրիկ թուփերու անընդհատ չարքեր դիմաթան չրջանակ մը կը կազմէին իրեն դորշ գոյնին հակապատկեր։ Զախէն փոքրիկ դաշտակ մը ու անոր եռեւ անագին բլուրներ, համակ զմրուխտ, կանաչ, հոգեստու, մխիթարիչ։ Ո՞ւր նայիլ, երկու կողմ նայիլ, երկուքն

թիւնը. այսինքն թէ՝ կ'ուզուի որ օդապարիկը չոգենաւի մը պէս կառավարուի օդին մէջ։ Այս մասին շատ մը փորձեր եղած են և ալ միշտ կ'ըլլան մանաւանդ Եւրոպիոյ զինուորական շրջանակներուն մէջ, որոց համար օդապարիկին ուղղութիւնը չանգըրգիռ է։

Օդապարիկի նկատմամբ ժողովուրդը սովորութիւն ունի միշտ սապէս մտածելու. «ախ՝ սա պալոնին դէմը մէյմը գտնային...»։ Այս գաղափարը սխալ է որովհետեւ, խնդիրը դէ-Ղէնին վրայ չէ—ատիկայ բնականաբար գըտնուած բան մըն է արդէն—այլ օդապարիկը օդին մէջ քալեցնելու համար մեքենայի մը պէտք կայ. բայց այդ մեքենան թէ զօրաւոր պէտք է ըլլայ և թէ ալ թեթեւ, ինչ որ կարելի եղած չէ իրականացնել մինչ օրս։ Այժմու ծանօթ շոգիէ և եկեքտրական մեքենաները շատ ծանր են օդապարիկին համար, կարելի չէ իրենց զանոնք վեր վերցնել։ Արդարեւ անհամեմատութիւն կայ, մէկ կողմանէ «օդապարիկին վեր վերցնելու ուժին» և մեւս կողմանէ զինքը քալեցնելու «կարող մեքենային ծանրութեանը» մէջտեղը։ Այսու հանդերձ առաջին անգամ ըլլալով, երկու Ֆրանսացի զինուորականներ, պարոնայք Ռընառ և Ռէպպս, 9 օգոստոս 1884ին օդին մէջ բարձրացան իրենց հնարած մէկ շարժուն օդապարիկովը (Բարիզի մօտ ի Մէշօսին) և 7 քիլոմէթը օդին մէջ (որ գրեթէ հանդարտ էր) ճամբորդելէ յետոյ իրենց մեկնած տեղերուն վերադարձան։ Դժբաղդաբար այս կարճ բայց յաջող փորձը շարունակութիւն մը չունեցաւ։

Անցեալ տարի Իտալիոյ մէջ Բօմա լեռին վրայ քոնթ տը Զէբլէն անուամբ հնարագէտ մըն ալ անագին օդապարիկով փորձ մը կատարեց բայց անյաջող։ Տարիներէ ի վեր եղած փորձերը կը հաստատեն թէ օդապարիկը օդին մէջ արգիւնաւոր կերպիւ քալել տալու համար ամենէն յարմար ձեւը խողովակի ձեւն է, երկու ծայրերը «ՆՎԷՏ», զէկը պէտք է ըլլայ հաստատուն առագաստ ինչպէս նաև մղիչ անիւն ալ, որ մեծ շոգենաւերուն անիւին ձեւը պէտք է ունենայ և անոնց նման ետեւէն դառնայ։ Հիմայ խնդիրը կը մնայ միմիայն թեթեւ և «չատ զօրաւոր մեքենայ» մը դտնել, որպէս զի օդապարիկը փոխանակ օդին ընթացքին խաղալիք մը ըլլալու, անոր դիմադրելով յաջաղանայ։

Մօտերս ուրիշ հնարագէտ մը Պ. Սանթօ-Տիւմոն, Բարիզի մօտ (Մէն-քլու) նոր փորձ մը կատարեց նախորդ հնարագէտներուն փորձերէն օգտուելով. Իր օդապարիկը, թէև «չէնքի» մասին առաւելութիւններ ունի, բայց չարաճճի «զօրաւոր մեքենայ»ին խնդիրը ան ալ չկրցաւ լուծել։ Իր գործածած մեքենան «կաղ»ով է (բէթրոլ) որու ծանրութիւնը չափազանց է, բաղդատմամբ իր արտադրած զօրութեան։ Քիչ մնաց որ Պ. Սանթօ-Տիւմոն՝ իր կատարած 8 օգոստոսի օդային ճամբորդութեանը մէջ կեանքը կորսուցնէր՝ մեքենային յանկարծական աւրուելուն պատճառաւ։ Պ. Սանթօ-Տիւմոն առանց վնասելու իր փորձերը պիտի չարունակէ և գիտուններէն ոմանք յոյս կը յայտնեն որ յաջողի, զէթ մասամբ եթէ ոչ «կատարելապէս»։

Ուրիշ հնագէտ մը, Պ. Ըմնիթէր, առաջիկայ հոկտեմբերին մէջ նոր փորձ մը պիտի կատարէ—կրսէ Բարիզի օրաթերթի մը—որու վրայ ալ մեծ յոյսեր դրուած են։ Պ. Ըմնիթէր 40 տարիներէ ի վեր կը զբաղի օդապարիկի ուղղութեան փորձերով ուր բաւական յաջողութիւններ ձեռք բերած է։ Այժմ 77 տարեկան է և իր ունեցած փորձառութիւնը բաւական պիտի նպաստէ—կ'ըսեն—հոկտեմբերեան փորձերուն։ Իր օդապարիկը հետեւեալ չափերը ունի։ Պիտի պարունակէ 700 խորանարդ մէթր ջրածին, օդապարիկին կերպասը ամբողջ մետաքսէ է. երկայնութիւնը 24 մէթր, մէջ տեղի տրամագիծը 8 մէթր և ուրեւեղ, դուրսի կողմը, հաստատուած են աջ ու ձախ մէկ մէկ անիւներ որոնց շարժումը օդապարիկը պիտի քալեցնէ։ Պ. Ըմնիթէր և ոչ մէկ մեքենայ պիտի գործածէ, այլ օդապարիկը «կողով»ին մէջ նստող երկու անձեր պիտի դարձնեն յիշեալ երկու անիւները։ Ապագային կրնայ մեքենայ մը դրուիլ եթէ պէտք ըլլայ, այդ անիւները դարձնելու համար։ Կ'ըսուի թէ տակաւին ուրիշ հնարագէտներ ալ կան որոնք գաղտագողի ուղղելի օդապարիկներ»ու շինութեամբը կը զբաղին։

Դիտումները չեն կասկածիր որ օր մը պիտի գայ—(մի գուցէ 10—15 տարիէն)—ուր կարելի պիտի ըլլայ օդապարիկը ուղղել օդին մէջ. այն ատեն ամէնքս ալ պիտի կրնանք թռչիլ։

* * *

Տարակոյս չի կայ թէ օդապարիկի ուղղութիւնը օր մը չէ նէ օր մը՝ անպատճառ յաջող վիճակ մը պիտի ունենայ. բայց ես «կատարեալ յաջողութիւն» մը չեմ կարծեր գիտական տեսակէտով, որովհետեւ երբ օդը հանդարտ է, և կամ մէկ երկվայրկեանի մէջ 5-6 մէթր արագութիւն ունի, կարելի է օդապարիկը ըստ կամս քալեցնել, ինչ որ մինչեւ հիմայ եղած զանազան փորձերը կը ստուգեն. բայց երբ որ օդին հոսանքը 10-15 մէթր արագութիւն ունենայ 1 երկվայրկեանի մէջ, կասկածելի է որ օդապարիկը այդ զօրութեան դիմադրէ։ Դիցուք թէ ատոր մէջ ալ յաջողին՝ բայց փոթորիկ եղած ժամանակ —ուր օդին հոսանքը 27-30 մէթր արագութիւն ունի մէկ երկվայրկեանի մէջ— ինչ պիտի ընեն, ասոր դիմադրել անկարելի պիտի ըլլայ. չէ՞ մի որ փոթորիկներու ժամանակ ընտաւարներ կրնան քանդուիլ, ուր մնաց օդին մէջ գտնուող օդապարիկ մը։ Ասոր պիտի պատասխանեն թէ «փոթորիկի ժամանակ օդապարիկին ալ ճամբայ չեկլեր»։ Այդ վիճակին մէջ նոյն իսկ չուրացուիր թէ «ուղղելի օդապարիկ» մը մեծ յաջողութիւն մ'է և անհուն ծառայութիւններ կրնայ տալ մարդկային ազգին։

Ապագայ ամուսնացեալներուն համար մանաւանդ, չատ քաղցր գիւտ մը պիտի ըլլայ «ուղղելի օդապարիկ»ը։ Հարս ու փեսայ, եկեղեցին պսակուելէն վերջը, աղ ու ձախ ոտիներնին կ'ընեն՝ և օդապարիկ նստելով կծիկը կը դնեն դէպի օդերուն մէջ, բարձրը, ուր առանձին կրնան ազատօրէն տեսակցիլ իրարու հետ։ Այդ քաղցր կացութեան մէջ անչուշտ ամուսինը սապէս պիտի նորընչուի ըսել իր սիրասուն կնոջ։

— Ո՜հ, իմ աղաւնիս..., ինչ գեղեցիկ օդ։

— Օհ այո... իմ տատրակս...։

— ... նոնոյս հով կը կլեա՞ կոր։

— ...հապա՝ անուշիկս...։

— Կարծեմ չատ բարձրերը ելանք. ես կերբ-կերբ կ'ըլամ կոր...։

— Շիտակը ես ալ սկսայ...։

— Արդեօք... չափազանց հագուած ես՝ անոր համար է. քիչ մը թեթեւցիր կուզես նէ...։

— Ո՜չ, ոչ, օդապարիկը թեթեւցընենք, աւելի լաւ կ'ըլայ...։

— ՝՝՝։

(Մա յառաջդիմութիւնը, ինչ աղուոր բան է, նոյն իսկ... օդին մէջ։)

ՊԱՒՂՈՍ

ԽԱՐԻՃԻՅԼ

Զար հաղրէթլերի՝ Ալմանիա իմբէրաթօրընը Տանձիկտ զիւարէթ խէնէք տիր։ Զար հաղրէթլերի՝ Իմբէրաթօրընն զիւարէթինի «Շեթատաս» վաբօրունտա գապալ խիպ, Հօհէնձօլէրն վաբօրունտա տախի խատէի զիւարէթ իտէնէք վէ Ալման ուսնամասընուն մանօվրասընտա հաղբր պուլունտուգտան սօնրա, Ֆրիտէնպուրկ ալիմէթլէ, օրատա տախի Ինկիլիթէրա Դրէյնտա միւլգը օլանգ տը։ Զարընն Տանձիկտ գապալ օլունմասը՝ Ալմանիա վէ Ռուսիա իրթիպաթընուն բէք չայեանը մէմնունիկէթ պիր հալտ օլտուզունա տէլիլ խուլկինի Ալման կաղէթալարը աէրմէեան խոհեորլար։

ՃԱԲՕՆԻՆ պաշ վէքիլի Մարքի Իթօ Ամէրիգաներ զիւարէթ խէնէք խի, մուսմանլէյն, պու ֆիքրինի չիմտիլիք թէէկիր իթմիշ տիր։ Ամէրիգաեր զիւարէթ իթտիկի զէման, մէյնուր Հէյլ տարիւ ֆինանը թարաքընտան քէնտիսինէ «տօքթօր անտրուա» իւնվանը վէրիլէճէք խի։

«ԲՕԲԻՒՕ ՐՕՄԱՆՕ» տիւօր քի, «Ճէնուէպի Ամէրիգա իշլէրինէ էն զիւեատէ ալէգատար օլան տէվլէթլէր Միւճթէմիաի Ամէրիգանը Ճէնուպի Ամէրիգա իշլէրինէ միւտանէլէսինի գայտաբզըգլա կէօրէմէզլէր, Ֆրանսա հիւքիւմէթի՝ Պարը Մուհիթը Աթլասի (Ատլանդեան Ովկիանոս) ֆիլօսուսունա շիմտիլիք Անթիլ տէնիզինտէ դալմասընա գարար վէրտիի հալտէ, Ալմանիա հիւքիւմէթի՝ Վէնեզուէլա սուլարընա պիր գրուպդէօր կէնտէրիլմէսի իչիւն, էմր վէրմիշ տիր։ Միւճթէմիաի Ամէրիգանընն հարէքէթի նէ կիպի պիր մանաեի միւթեզամմին պուլունտուգտա՝ սուրէթը վաղինտան թահին օլունմադ լազըմ տը։

ՍԷԳՕԼՕ կազէթասը տախի եինէ պու մէսէլէյնէ պահալէ, տէեօր քի. «Ճէնուպի Ամէրիգա հիւքիւմէթլէրի արասընտա հասը օլան իխթիլաֆթան՝ կիթտիքճէ միւշքիլաթա տիւշտիեինտէն, իլէրուտէ տէվլէթլէր պէյնինտէ իխթիլաֆթա գաբու ալապիլիր։ Ալմանիա կաղէթալարը Գօլօմպիա Վէնեզուէլա վագալարընը՝ քէնտալը տըգզալա թաղըդ իտիհօրլար. Այմանիա՝ Վէնեզուէլա ումուրը մալիյէտ վէ թիճարիյէտսիտէ վէ տէմիր եօլլարընտա ալտիմ մէնֆաաթլարա մալիք պուլունուեօր. պինէն ալէյհ, տէվլէթը միւշարիյէհա՝ Վէնեզուէլաեի իրթիկաա իթտիեի հալտէ, միւճթէմիաի Ամէրիգա՝ Գօլօմպիա հագգընտաքի հիսսիյաթը թէվէճճիհէքարանէսինի քէթմ իթմէեօր, իյնէ պունա պինէն, Ալմանիա իլէ Ամէրիգա արասընտա իխթիլաֆթ գուհտուրը մէյհտը։

ԳՕԼՕՄՊԻԱ հիւքիւմէթի՝ քիւլիյէէլի սիլահ սաթտն ալըեօր իսիլ, պիր վաբօր՝ քիւլիյէթլի միւհիմմաթը հարպիյէ ալարագ հարաքէթ իթմիշ, Գօլօնտան Նիւ Եօրգա կիտէն պիր եօլճը՝ տէմիշ տիր քի «Գօլօմպիանընն ահվալը տասիլիյէսի՝ զաեէթ պուհրանը տը, մուամիլաքը թիճարիյէտ քեմիլէն սէքթէեէ օղրամը տը, Գօլօմպիանընն մէրքէզի օլան Պոկօթաեէ կիթմէք իսթէտիմ իսէտէ, մուհասէրէ օլունճաղընը խապէր ալարագ, կիթմէքտէն վազ կէչտիմ. Պոկօթաաքի տաղլար՝ ասիլէր թարաֆընտան ատէթա իչդալ օլունմամաշ տը։

Պիր սէնէ զարֆընտա բուսիատա 40,500,000 բատ (պիր բատ 409 կրամ) չէքէր սարֆ իսիրմիշ տիր, մալիյէտ նէզարէթի չէքէր ֆապրիգալարընը տահա զիւատ չէքէր չզարապիմէսի իչուն, լազըմ կէլէն մուամէլաթը իհրասընը գարարլաշըրմըշ տը։

ՊԱԼ չէհրինտէ պուլունան Զին հէյէթը մուրախխասասը բէիսի Բէյնա Զուն՝ Պրիւքսէլի տէ զիւարէթ իթմէպի իչուն, Պէլճիգա գրալը Լէօբօլտ հազրէթլէրի թարաքընտան պիր տավէնամէ ալմը. միւշարիյէյ Բէյնա՝ Ինկիլիթէրանէ տախի կիթմէք արզուսընտա իսէ տէ, պու էմէլի Ինկիլիզ կազէթալարընտա խօշ կէօրիւմէմէքտէ իմիշ։

«ԼԱ ԲՐԻՍ» կազէթասը տէեօր քի, Միւճթէմիաի Ամէրիգա հիւքիւմէթի՝ Բանամա պէրզախընտա նազլիյէսինը սէրպէսթլիեինի մուհաֆազա իթմէք մէսուլիյէթինի եարըմ սարրտան զիւատէ պիր միւտտէթէն պէրի սէրբէստէ իթմիշ տիր։ 1896 սէնէսինէ, Ամէրիգա՝ Բանամա պէրզախընը պիթարաքիլընը թէէմին իտուպ, մէզքիւր պէրզախը էճնէպի թէճավիւզաթընա գարշը հիմանէ իտէճէկինի թէահհիւտ էյլէմիշ տիր։

Ինգիլթէր կազէթասը ատա պէր վէճը աթի իգնատ իսիեօր։ «Միւճթէմիաի Ամէրիգա հիւքիւմէթի՝ ճէնուպի Ամէրիգա հիւքիւմէթլէրինտէն իսի հիւքիւմէթին սիեասի իշլէրինէ գարըշմագ նիյէթի վէ թէսավվուրընտա ապա պուլունմասեօր։ Պու խուսուստա պիթարաքի գալանագ տը բր»։

«ԺՈՒՐՆԱԼ» կազէթասը՝ իգնատէսինտէ՝ Ամէրիգա իհթիլաֆը՝ չու սըրատա Գօլօմպիա վէ Վէնեզուէլաեէ միւնասեր պուլունուեօր։ Նիգարակուա վէ Էքուատէօրիւն տախի իչէ գարըշճաղլարը հիչ տէեիր իսէ չիմտիրիք մէվսիմսիզ ատտ օլունապիլիր։ Միւճթէմիաի Ամէրիգա՝ ահվալէ քէմալը տիգգաթէ պագրեօր, պու հիւքիւմէթ՝ զուվվէի պահրիյէէսինի Մէքսիգա քէօրֆէզինտէ թօբլամագտա օլուպ, հէր կէօնէ իհթիմալաթա գարշը հաղբր պուլունուեօր տէմիշ տիր։

«ՏԷՊՍ» զազէթասը՝ Գօլօմպիա վէ Վէնեզուէլալըլար՝ Միւճթէմիաի Ամէրիգանընն սահի վէ էմնիյէթ մէնպաը օլան գօմշուսու Գանատա կիպի գալմագ, վէ եախօտ իրթիշաթ մէնպաը պիր միւսթէմլէք հալինտէ պուլունմադ իչուն Սանիսընն էլինտէն չըգան Բիւպա ատասը կիպի իտարէ օլունմագ ճիհէթլէրինտէն պիրինի ինթիխապ իթմէլիսիրլէր տէմիշ տիր։

ԿԷՉԷՆԼԷՐՏԷ, Գօլօմպիա ֆըրգաթ մուալիֆինի բէյսի ժէնէրալ Բաֆաէլ Օրիպ, մաղլուպ օլարագ Նիւ-Եօրգա մուվասալէթ էյլէյտիեինտէն, պիր միւատէթ սօնրա հիւքիւմէթը միշարիյէյհանընն խարիճլէյէ նազրը Մ. Մարթինէ Սիլվա իլէ միւլաղաթ իտրէք, ահվալ նալլ օլմուշ վէ գարըշըգլըգլար քեմիլէն պէր թարաֆ իտիլմիշ զանն օլունսուրքէն, ժէնէրալ Օրիպ՝ էվվէլճէ թէրքը սիլահ իչիւն պիր պէեանամէ նէշր իթտիեի հալտէ, էվվէլքինտէն տահա զիւատ չիտտէթլէ օրթաա աթըլմըշ վէ Վէնեզուէլա վէ Էքուատէօր վէ Նիգարակուա հիւքիւմէթլէրինէ մուավէնէթիյէ Գօլօմպիաեէ հէր թարաֆտան թէճավիւզ պաշլամըշ տը։ Շու իգնանթլարա նազարէն, մուհարեպէնին պաշլամըշ օլուպ օլմագընընա տաիր իրատ իտիլէն սիւալին ճէվապընը գամմասը տա պունտան իլէրի կէլմիշ տիր։

ՄԻԼԱՆԹԷՄԻԱ Ամէրիգա խարիճլէյէ նազրը Մ. Հէյ՝ ճէնուպի Ամէրիգա՝ ահվալինի թէագրգ վէ բէիսը հիւքիւմէթ Մ. Մագ Քինլի իլէ միւլագաթ իթտիքտէն սօնրա, միւճթէմիաի Ամէրիգանընն Բանամա պէրզախընտաքի մէնֆաիինին մուհաֆազասը վէ թէահհիւտաթընին իճրասը զըմնընտա թէտասիրը լազըմէ իթթիխազ օլունտուգու իչիւն, մէմլիսեթլէթինի պէհան իլէէմիշ տիր։ Բանկէր նամ կամպօթ՝ Ագաբօլգոտա քէօմիւր ալտրգտան սօնրա Բանամաեէ տօզրու եօլունա տէվամ իտէճէք տիր, Մազիա նամ հարպ կէմիսինին Գօլօնա կիթմէսի տահա էմր օլունմամըշ տը։

ԻՆԳԻԼԹԷՐԱՏԱ ՍՈՒ ԹՈՒՂԵԱՆԸ ՎԷ ՖՈՒՐԹՈՒՆԸ.—Էվվէլքի կիւն Ինկիլիթէրա իւզէրինտէ չէտիտ եաղմուրլա գարբըզգ միւահիշ պիր ֆուրթունա հիւքմ սիւրմէքտէ իտի. Լօնտրատան էօյլէսէն սօնրա ալէտտէկամ եաղմուրլար եաղմըշ տը։ պիլհասսա կալ գըթասընտա չիտտէթլէ եաղմըշ տը. ֆուրթունատան սէնիզլէր օ գատտար գապարմըշ իտի քի, տակլար 30-40 մէթրօ եիւքսէլմէքտէ իտի. միւթէատիտ լիմանլարտա պիր չօգ զարարլար դաղալար վուգու պուլուտուգունա տաիր խապէրլէր կէլմէքտէ տիր։

Բիշմանտատա սօղագլար թէմամէն սու ալթընտա գալմըշ տը. պուղտայ թարլալարը քեմիլէն խարտպ օլմըշ տը. Պիրմէնկամտա տախի ալչագ սօղագլար սու աֆէթինէ ուղրամըշ վէ թրէնլէր եօլլարընտան գալմըշլար տը։ Պազը թարաֆլարա գար տիւմիւշ տիր, Իրլանտանընն ճէնուպ թարաֆլարընտան հէնուզ պիր խապէր ալընմամըշ տը, պիր չօգ եէրլէրտէ թէէկրաֆ թէլլէրի գըրըլմըշ տը։

ՐՈՒՍԻՆԸՆ հէր պիր վիլայէթի 400 քիլոմէթրօ մուրապպաընտա տարիրլէրէ թագսիմ օլունարագ, հէր պիր տարէ իչիւն պիրէր տօքթօր իլէ իքիլէր մուավին վէ իքէլէր տէ էպէ թաեինի վէ պունլարընն խարճը բահ վէ մասալարընընն էհալի թարաֆընտան թէսվիյէե իթտիրիմէսի գարարլաշըրըլմըշ տը։

ՎԷՐԷՄԻՆ մէնընը սիրաեէթի հագգընտա պէլէճիյէեէ թէրէթթիւպ իտէն վաղիֆէլէրտէն օլմագ իւզրէ, Բարիս պէլէճիյէ մէճլիսի թարաֆընտան 3 յուլիս թարիխինտէ իթթիխազ օլունան գարար մուճիպլինէ Սէն էեալէթի վալիսի՝ բարիտէ ամիտէքի իլանմամէսի նէշր իթմիշ տիր. «Վէրէմ վէ իլէլը սարիյէի մուխթէլիֆէնին սիրաեէթինի մէն իթմէք իչուն, օսգագլարա թիւքիւրմէք գաթիյէէն մէմնուտը։»

ՐՈՒՍԻԱ հիւքիւմէթինն Գուխարա էմբէրէի նէգտինտէ պուլունան սէեասի մէէմուրը Մ. Իվանօֆ իլէ Ռուս հիւքիւմէթ պանգասընն Գուխարա չիպէսի միւտիրի արասընտա գավկա չըգարագ, սէեասի մէէմուր պանգա միւտիրինի բէվօվվըրլա, աղըր սուրէթտէ եարալամըշ տը։

ՍԲԱՆԻԱ խարիճլէյէ նազրը պիր կազէթա մուխպիրինտ, շաեի օլտուգը վէճէվէ, Ռուսիա իլէ Սբանիա արասընտա իթթիխնատ մէվճուտ օլտուղունը պէեան իթմիշ տիր։

ՄԻԼԻԹԷՎԻՃԻ Իմբէրաթօր Ֆրէտէրիգին վասիյէթնատիսի՝ Գրօնպէրկաէ աչըմըշ տը։ Միւթէվէճիի միւշարիյէյ ալթը էվլատընտան հէր պիրինէ 1,000,000 մարգ պրագմըշ տը։ Իմբէրաթօր Վիլհէլմ հաղրէթլէրի տախի պու միւեանտէ պուլունուեօր, էն քիւչիք քէրիմլէրի Բրէնպա Ֆրէտէրիգ Շարլ տը Հէսս Ֆրէտրիխսհօֆ սէրաեը իլէ էթրաֆի արազիի թէվարիւս իտէճէք տիր։ Իմբէրաթօրիճա Ֆրէտէրիգ հաղրէթլէրի զանն օլունտուղը կիպի կարտ կէօլիբ իւզէրինտէ պիր քէօշք իշթիրա իթմէմիշ իտի։ Վալիտէսի Դրալիճա Վիգթորիա հաղվէթլէրի տախի Իմբէրաթօրիճաեա հիշ պիր շեյ վասիյէթ իթմէմիշ իտի։ Իմբէրաթօրիճանընն էհէմմիյէթը թարիխիյէեի հաղ օլան մէքթուպաթը միւսպատ պիր վագթտա նէշր օլունճաճագ տը։ Իմբէրաթօր հաղրէթլէրի Իմբէրաթօրիճանընն սէրայ միւշիրի Սէքէնտորիքը խըստէմաթը սարգասընտան տօլաեը Հօհէնձօլէրն նիշանընընն գօմանտէօրլիք բրէպէսի իլէ թաթիքի իթմիշ տիր։

ԱԻՍԹՐԻԱ.—Էյէլէն բաղար կիւնիւ Պօհէմիանընն Լայմէրէց շէհրի իլէ Մօրավիանընն Գրէմսիե շէհրինտէ Դաթօլիք Ալման Զէհէրտէն միթէշէքքիլ վէ պիր չօգ սաբլղատէկեան ադաեը շամիլ օլան իլի գօնկրէ ագաը իհթիմա էթմիշ տիր։ Նամրգա Բէրտազլարընն (ատենարան) ճիւմլէսիտ «Բանժէրմանիսթ»լէրին «Բօմատան այբըլմագ» մէսլէքի ալէյհինտէ պուլունմուշլար վէ իճթիհատընն խիթամընտա իլի գօնկրէ թարաֆընտան Իմբէրաթօր հաղրէթլէրինէ կէօնտէրիլէն պիր թէլէկրաֆտա Աւսթրիանընն Ալման վէ Զէհ գավմարընընն հիւքիւմարա գարշը սատագաթ վէ իրթիպատլարընընն բէք գավի օլաբզընը տրզ իթմիշլէր տիր։ Այնը կիւնտէ վէ այնը չէհիրլէրտէ «բանժէրմանիսթ»լէր վէ ռուսպանլար միաի Ամէրիգանընն Բանամա պէրզախընտաքի մէնֆաիինին մուհաֆազասը վէ թէահհիւտաթընին իճրասը զըմնընտա թէտասիրը լազըմէ իթթիխազ օլունտուգու իչիւն, մէմլիսեթլէթինի պէհան իլէէմիշ տիր։ Բանկէր նամ կամպօթ՝ Ագաբօլգոտա քէօմիւր ալտրգտան սօնրա Բանամաեէ տօզրու եօլունա տէվամ իտէճէք տիր, Մազիա նամ հարպ կէմիսինին Գօլօնա կիթմէսի տահա էմր օլունմամըշ տը։

ԻՆԳԻԼԹԷՐԱՏԱ ՍՈՒ ԹՈՒՂԵԱՆԸ ՎԷ ՖՈՒՐԹՈՒՆԸ.—Էվվէլքի կիւն Ինկիլիթէրա իւզէրինտէ չէտիտ եաղմուրլա գարբըզգ միւահիշ պիր ֆուրթունա հիւքմ սիւրմէքտէ իտի. Լօնտրատան էօյլէսէն սօնրա ալէտտէկամ եաղմուրլար եաղմըշ տը։ պիլհասսա կալ գըթասընտա չիտտէթլէ եաղմըշ տը. ֆուրթունատան սէնիզլէր օ գատտար գապարմըշ իտի քի, տակլար 30-40 մէթրօ եիւքսէլմէքտէ իտի. միւթէատիտ լիմանլարտա պիր չօգ զարարլար դաղալար վուգու պուլուտուգունա տաիր խապէրլէր կէլմէքտէ տիր։

Բիշմանտատա սօղագլար թէմամէն սու ալթընտա գալմըշ տը. պուղտայ թարլալարը քեմիլէն խարտպ օլմըշ տը. Պիրմէնկամտա տախի ալչագ սօղագլար սու աֆէթինէ ուղրամըշ վէ թրէնլէր եօլլարընտան գալմըշլար տը։ Պազը թարաֆլարա գար տիւմիւշ տիր, Իրլանտանընն ճէնուպ թարաֆլարընտան հէնուզ պիր խապէր ալընմամըշ տը, պիր չօգ եէրլէրտէ թէէկրաֆ թէլլէրի գըրըլմըշ տը։

ՐՈՒՍԻՆԸՆ հէր պիր վիլայէթի 400 քիլոմէթրօ մուրապպաընտա տարիրլէրէ թագսիմ օլունարագ, հէր պիր տարէ իչիւն պիրէր տօքթօր իլէ իքիլէր մուավին վէ իքէլէր տէ էպէ թաեինի վէ պունլարընն խարճը բահ վէ մասալարընընն էհալի թարաֆընտան թէսվիյէե իթտիրիմէսի գարարլաշըրըլմըշ տը։

ՎԷՐԷՄԻՆ մէնընը սիրաեէթի հագգընտա պէլէճիյէեէ թէրէթթիւպ իտէն վաղիֆէլէրտէն օլմագ իւզրէ, Բարիս պէլէճիյէ մէճլիսի թարաֆընտան 3 յուլիս թարիխինտէ իթթիխազ օլունան գարար մուճիպլինէ Սէն էեալէթի վալիսի՝ բարիտէ ամիտէքի իլանմամէսի նէշր իթմիշ տիր։ «Վէրէմ վէ իլէլը սարիյէի մուխթէլիֆէնին սիրաեէթինի մէն իթմէք իչուն, օսգագլարա թիւքիւրմէք գաթիյէէն մէմնուտը։»

ՐՈՒՍԻԱ հիւքիւմէթինն Գուխարա էմբէրէի նէգտինտէ պուլունան սէեասի մէէմուրը Մ. Իվանօֆ իլէ Ռուս հիւքիւմէթ պանգասընն Գուխարա չիպէսի միւտիրի արասընտա գավկա չըգարագ, սէեասի մէէմուր պանգա միւտիրինի բէվօվվըրլա, աղըր սուրէթտէ եարալամըշ տը։

ՍԲԱՆԻԱ խարիճլէյէ նազրը պիր կազէթա մուխպիրինտ, շաեի օլտուգը վէճէվէ, Ռուսիա իլէ Սբանիա արասընտա իթթիխնատ մէվճուտ օլտուղունը պէեան իթմիշ տիր։

ՄԻԼԻԹԷՎԻՃԻ Իմբէրաթօր Ֆրէտէրիգին վասիյէթնատիսի՝ Գրօնպէրկաէ աչըմըշ տը։ Միւթէվէճիի միւշարիյէյ ալթը էվլատընտան հէր պիրինէ 1,000,000 մարգ պրագմըշ տը։ Իմբէրաթօր Վիլհէլմ հաղրէթլէրի տախի պու միւեանտէ պուլունուեօր, էն քիւչիք քէրիմլէրի Բրէնպա Ֆրէտէրիգ Շարլ տը Հէսս Ֆրէտրիխսհօֆ սէրաեը իլէ էթրաֆի արազիի թէվարիւս իտէճէք տիր։ Իմբէրաթօրիճա Ֆրէտէրիգ հաղրէթլէրի զանն օլունտուղը կիպի կարտ կէօլիբ իւզէրինտէ պիր քէօշք իշթիրա իթմէմիշ իտի։ Վալիտէսի Դրալիճա Վիգթորիա հաղվէթլէրի տախի Իմբէրաթօրիճաեա հիշ պիր շեյ վասիյէթ իթմէմիշ իտի։ Իմբէրաթօրիճանընն էհէմմիյէթը թարիխիյէեի հաղ օլան մէքթուպաթը միւսպատ պիր վագթտա նէշր օլունճաճագ տը։ Իմբէրաթօր հաղրէթլէրի Իմբէրաթօրիճանընն սէրայ միւշիրի Սէքէնտորիքը խըստէմաթը սապրգասընտան տօլաեը Հօհէնձօլէրն նիշանընընն գօմանտէօրլիք բրէպէսի իլէ թաթիքի իթմիշ տիր։

ԱԻՍԹՐԻԱ.—Էյէլէն բաղար կիւնիւ Պօհէմիանընն Լայմէրէց շէհրի իլէ Մօրավիանընն Գրէմսիե շէհրինտէ Դաթօլիք Ալման Զէհէրտէն միթէշէքքիլ վէ պիր չօգ սաբլղատէկեան ադաեը շամիլ օլան իլի գօնկրէ ագաը իհթիմա էթմիշ տիր։ Նամրգա Բէրտազլարընն (ատենարան) ճիւմլէսիտ «Բանժէրմանիսթ»լէրին «Բօմատան այբըլմագ» մէսլէքի ալէյհինտէ պուլունմուշլար վէ իճթիհատընն խիթամընտա իլի գօնկրէ թարաֆընտան Իմբէրաթօր հաղրէթլէրինէ կէօնտէրիլէն պիր թէլէկրաֆտա Աւսթրիանընն Ալման վէ Զէհ գավմարընընն հիւքիւմարա գարշը սատագաթ վէ իրթիպատլարընընն բէք գավի օլաբզընը տրզ իթմիշլէր տիր։ Այնը կիւնտէ վէ այնը չէհիրլէրտէ «բանժէրմանիսթ»լէր վէ ռուսպանլար ալէյհինտէ օլան Զէհ ֆըրգաթարը տախի ադաը իճթիմա իլէ՝ Բրօթէսթանտլըգ լէհինտէ վէ գաթօլիգլիք ալէյհինտէ իֆտարատա պուլունմուշլար տը։ Զէհլէր բուհպան ալէյհինտէ պուլունմուշլար տը։ Աւսթրիա հիւքիւմէթի քիլսա ալէյհինտէ պու եօլտա պէհանաթա մէյտան վէրմէմէքիւղրէ, «բանժէրմանիսթ» Ալմանլար վէ «անթիգլերիգօ (հակակղերական) Զէհ մէճլիսլերինի լաղվ իթմէեէ զարար վէրմիշ տիր։

ԱԼԶԱՍ ԼՕՐԷՆ.— Սթրազպուրկտան իչար օլընտրզընա նազարէն 1879—80 թարիխինտէ Վիսէնպուրկ ճիվարընտա տօղմուշ օլուպ խրամէթը ասքէրիյէտէն իճթինապէն խարիճէ կիթմիշ օլան 25 չախսընն սեպտեմբեր 23տէ Սթրազպուրկ մահքէմէսինտէ մուհաքէմէլերի իճրա օլունճաճագ տը։

ՊԷԼՃԻՈՒՄ.—Պիր գաչ այտան պէրի Պէլճիգա հիւքիւմէթի վէ Լիւքսէնպուրկ տիւգալըզը պէյնինտէ զարիպ պիր միշքիլաթ զուհուր իթմիշ տիր։ Պէլճիգանընն հուտուտը իւզէրինտէ պուլունան Մէհանսի չէհրինէ կիտէն եօլ կիւզէրկեահարնուս վէ Լիւքսէնպուրկ տիւգալըզընընն սօն գարիեեսի օլան Գլէմմանսի քէօյլիւնին խարիճինտէ վէ հուտուտա իւզէրինտէ 24 Պոհէմիաը չինկեանէ հայվանլարը իլէ իգամէթ իթմէքտէ խիլէր։ պունլար միւտտեթի մէհտտ Պէլճիգանընն

ՖԻԼԷՄԷՆԿ գրալիչասընդն տօղտուգլարը կիւնէ միւսատիճ օլան էվէլէքի կիւն, Թարաքը էյրէքը Հազրէթը Բատիշահէն թէպրիքի միւթէզամմին պիր գրթա թէլէկրաֆնամէի Հիմաեուն քէչնեակ պույրուլմուշ տը։

ԷՎՎԵԼԵՐԻ կիւն Պէլճիգա գրալիչասընդն տախի տօղտուգլարը կիւնէ միւսատիճ օլտուղունտան, թէչրիֆաթի խարիճիկէ Աթուգէքլու Կալիպ պէյ էֆ. հազրէթլերի իղամ գըլընարագ պէհանը թէպրիքեաթ իսիլմիշ տիր։

ԹԷՐՍԱՆԷԻ Ամիրէաէ միւքէմմէլ սուրէթաէ իմալ իսիլէն Հօջքիս վէ սաիր նէվի թօրլարը՝ պահրիկէ վէ թօրխանէյէն թաեին գըլընան պիր հէթը ֆէնիկէ մարիֆէթիլէ, Դալեի Սուլթանիկէաէ թէճրիպլիլերի իճրա գըլընմագ տը։

ՄԱՆՏԱ ՏՐ ԲՕՍԹ վէ բօսթա բաքէթլերի վէ գրյմէթը մուգատտէրլի մէքթուպլար մուամէլաթնա էվվելէքի կիւն իպթիտար իսիլմիշ տիր։

ՍԷԼԱՆԻԿ վիլաեթի էմլաքընդն պիր միւտատթը մուայլեէկ զարֆընտա իքմալ օլունմագ իւզրէ, թահրիրի իչուն մահէլինէ պիր հէյէթը մախսուսա կէօնտէրիլտիկի մալիւմ տիր։

Հէյէթ՝ էմրը թահրիրի հէնուզ իքմալ իսէմէմիշ վէ իքի սէնէ տահա տէվամը մէկէմուրիկէթլերինէ մահէլինճէ վիւզիւմ կէօսթէրիլմիշ օլմաը իլէ, պիլ իսթիղան մուճիպինճէ ֆիքի միւգթէզաընա իրատէի Սէնիկէ չերէֆմիւթէալիգ պույրուլմուշ տը։

ԱՍԹԻՐԻ ԹԷԳԱՒԻՏ ՍԱՆՏՐՂԸ.—Իսթիհսալ էյլէտիրմիղ մալիւմաթը մախսուսէեէ կէօրէ, կէչէն մարտ այընանպէրի ասքերի թէգաիւտ սանտրընա իւչ միլիոն սէքիզ եիւզ պին զրուշ կիրուպ, պունատան չէհրիսի օն պէշ պին վրաեա գարիպ օլմագ իւզրէ, ասհապը մաաշա պիր պուչուգ այլզ վէրիլմիշ վէ իւսթ թարաքինն նէ՞ իչուն վէրիլմէսիրի՝ նազրը աթուճէքլու պէյ էֆէնտի հազրէթլերի մարիֆէթիյէ թահզզզ օլունմագտա իմիշ։

ՄԷԹԹԷՊ ԻՆՇԱԱՍ.—Սիվասա պիր սաաթ մէսաֆէաէ Բրդզնիք գարիճէսինտէքի Դաթօլիք մէքթէպլինին հէսամի իլէ խարիթա վէ քէչի վարագալարընդն կէօսթէրտիկի վէճէլէ ինչասընա պիտ բուլսաթընդն վէրիլմէսի լիւզումը՝ Մէարիֆ նէզարէթինտէն Տախիլիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինէ իչար գըլընմը։

ՊԻԹԼԻՍ մէրքէզ հապսխանէսինին թէվսան թամիրինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

ՎԷՉՆԷՃԻԼԷՐՏԷ ճամճի Ալի մահալլէսինտէ Մէհմէտ Բաշա սօգաղընտա Լանկալը Իլիա գալֆա թարաֆընտան ինչասընա միւպաշէրեթ իսիլէն իւչ գաթը պիր պինանդն ֆէնիկ մուզաեիր օլարագ եարբլմասընտան տօլաեը պաղթէթէն միւնհէտիմ օլմաը իլէ, հէր նէ գաատաբ նիճիւսաա պիր կէօտա թէլէֆաթ վուգուպուլմամը իսէաէ, իսիլէն էմնիյէթի սուի իսթիմալ վէ պու սուրէթլէ սահիպը խանէի ըղրար էյլէսիկի իչուն, մէրգում հագգընտա իճրատ միճազաթա թէչէպպիս իսիլմիշ տիր։

ՎԷՉՆԷՃԻԼԷՐՏԷԻ թէմթրօլար՝ թէէմինը սէլամէթ իսէճէլ սերէեճէտ հաիրը մէթանէթ վէ միշթէմիլաթ օլմատգլարընտան, պունլարընն հէյէթէ վէ չէքճէ եվասի վէ թէֆէրրիւաթը ֆէննիյէեի ճամի օլմալարը լիւզումընա սաիր Պաղը Ալի իլէ ճէրէեան իսէն մուխապէրաթ իւզէրինէ, թէաթրօ ըթլագընա զայրը սալին վէ պիր թաղըմ սալաղ նէվինտէն իպարէթ օլան մէպանիի մէզքիւրէնինիէմի իլէ՝ թարիֆաթը ֆէննիյէեէ թէվֆիգէն, թէաթրօ ինչաաթընա միւսատեթ իսթաը, վէ Շուրաի Տէվլէթ գարարը խիլաֆընա օլարագ, ինչասի վէ թամիրաթա մէյատան վէրիլմէմէսի լիւզումը մագամը ահինտէն տահիրի միւթէալիգասընա թէպպիզ պույրուլմուշ տը։

ԱԼԻՄԱՆԻԱ. տարիւֆիճինունը մուալիմ ղէրինէն բրօֆէսէօր Պէնէ, Մամուրէթ իւլ Ազիզ վէ Սիվաս վէ Երզրում վէ Տիարպէքիր թարաֆլարընտա սաարը աթիգա թահրիրի իչուն միւսատեթ պույրուլմուշ տը։

ԻՐԱՆ տէվլէթինին Տէրսաատէթ սէֆարէթի միսթէչարը Միրզա Մուսթաֆա Խան՝ Իրանատան կէլմիշ տիր։

ԱՇ ՍԹԷՖԱՆՕՍՏԱ իճրասը մուգաբրէր օլան գօթրա վէ սանտալ եարընշարը էվէլէքի կիւն իճրա օլունմուշ տը։

ՇԷՀԷՐ տահիլինտէ թէսթի օլունմաը մուգաբրէր պուլունան աչԷգ մուխապէրէ վարագալարընդն սիրաթէ եէրլէրինէ վէրիլմէսի իչուն, օնիւչ բիաեէ վէ ալթը սիվարի միւվեզզի թաեին պաչամատ իւզէրինէ, թէաթրօ ինչասընդն միւսատեթ իսթաը, վէ Շուրաի Տէվլէթ գարարը խիլաֆընա օլարագ, ինչասի վէ թամիրաթա մէյատան վէրիլմէսի լիւզումը մագամը ահինտէն տահիրի միւթէալիգասընա թէպպիզ պույրուլմուշ տը։

ԱԼԻՄԱՆԻԱ. տարիւֆիճինունը մուալիմ ղէրինէն բրօֆէսէօր Պէնէ, Մամուրէթ իւլ Ազիզ վէ Սիվաս վէ Երզրում վէ Տիարպէքիր թարաֆլարընտա սաարը աթիգա թահրիրի իչուն միւսատեթ պույրուլմուշ տը։

ԻՐԱՆ տէվլէթինին Տէրսաատէթ սէֆարէթի միսթէչարը Միրզա Մուսթաֆա Խան՝ Իրանատան կէլմիշ տիր։

ԱՇ ՍԹԷՖԱՆՕՍՏԱ իճրասը մուգաբրէր օլան գօթրա վէ սանտալ եարընշարը էվէլէքի կիւն իճրա օլունմուշ տը։

ԲՕՍԹԱԽԱՆԷՅԷ կէլէն մէքթուպլարա սաիր էվրագէն վագթլա սահիպլերինէ թէվզի օլունմասը վէ հիչ պիր կէօնա չիքեաեէթէ վէ կէճիքմէեէ մէյտան վէրիլմէմէսի իչուն, իհտաս օլունան սաաթը թարիխ տամգալարը՝ էվվելէքի կիւնտէն իհթիպարէն մէքթուպ զարֆլարը իւզէրլէրինէ պասըլմագա պաշլամըշ տը։

ԻԶՄԻՐՏԷ ՀԱՐԻԳ.— Բունթատա վագը Ըժի թիւթիւն տէբօլարընտան պիրինին գըեբմ օտասընտան աթէչ չըգարագ մէզգիւր տէբօ 35,000 լիրաեա գարիպ միւհթէվիլեաթը իլէ պէրապէր եանմըշ տը։

ԽՐՏԻՎԸ ՄԸՍԸՐ Ապպաս Հիլմի բաղա հազրէթլերի Տիվան գալրընճալարընը թէրքլէ Բարիդ մուվասլէթ իթմիշ տիր։ Ագտմէճ եազտըղմըզ վէճէնէլ, միւշարիլէյհ հազրէթլերի՝ Վիէննաեա ուղրաեարագ Տէբսատէթ կէլէճէքլէր վէ պիր գաչ կիւն իգամէթատէն սօնրա, «էլ Մահրուսէ» վաբօրը իլէ Մըսրա կիտէճէքլէր տիր։

Մ. ԳՕՆՍԹԱՆ՝ Բամպուլէտէ Մ. Լուպէեի զիեարէթլէ, միշարիլէյհ թարաքընտան թաամա տավէթ օլունմուշ տը։

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ հիքիմէթի Տէրսաատէթ միւվարէտտաթընա գարշը գարանթինաեը 48 սաաթա էնտիրմիշ տիր։

ՏԱՂ ԵՐԳԸԼՄԱՍԸ. — Անթաքիյէ գազասը տախիլինտէ Դասիր նահիյէսինին Պապիրուն գարիեէսիյլէ Թիւրքմէն մէզրէասը արաբնտա վէ քիւչիւք պիր տէրէ իւզէրինտէ վագը օլուպ, Թահմինէն 3000 արշընն եիւքսէք պուլունան զաեէթ ճէսիմ թէբէնին՝ բարչա բարչա գօբարագ տէրէեի տօլտուրտուղը վէ տէրէէտ պուլունան իքի եիւզէն զիեատէ ինճիր վէ զէյթուն աղաճարընը մահվ իթիտեի վէ լէհիւլամտ նիւթիւս վէ հայվանաթճա թէլէֆաթ վուգու պուլմասընը մահէլինտէն պիլտիրիլմիշ տիր։

ԷՖՂԱՆԻՍԹԱՆԸՆ մագարրը իտարէսի օլան Բեասիլ չէհրի էհալիսնտէն սլուպ, Պաղտատա իգամէթ իտէն պագը էֆղանըլար՝ Օսմանը թապիիյէթինտէ դպուլարը իսթիտա իթիքլէրինտէն հագալարընտա մուամէլէի լազըմ իճրա պույրուլմուշ տը։

ԻԶՄԻՐ էմրաաի էճնէպլիյէ կիւմրիեի միւտիրիյէթինէ էճնէպլի բօսթանանէլերի թարաֆընտան թէվֆի օլունմագտա պուլունան բաքէթլեր ատրանտա պուլունան զիդզմէթ էչեա վէ սաաթլարան հէման էքսէրիսինին մէզքիւր կիւմրիւքճէ թագտիր իսիլմիշ օլան ֆիճաթ՝ սահիպլերինին օ էշեաեի էճնէպի բօսթանանէլերինէ թէվֆի իթիքլերի զէման պէեան էյլէսիքլերի գրյմէթլերէ նիսպէթէն չաեանը հայրէթ պիր տէրէճէտ նօգսան օլտուղը պէեանըյլա, կիւմրիւք տէֆթէրլերինտէ պու էշեա իչուն նօգսան կէօսթէրիլէն գրյմէթլեր իլէ, բօսթանանէլերտէն կիւմրիւեէ մէվտու բաքէթ լիսթալարընտա միւնտերիճ գրյմէթլեր արաբնտաքի պէօեիւք ֆարգը կէօսթէրիր պիր տէֆթէր բիւսումաթ էմանէթինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

ՍՐԱՊԿԻՐՏԷ գատընլարա մախսուս պիր հապսխանէ եաբըլաճագ տը։

ԹԱՇ օհագլարը նըզամնամէսինէ թապի օլան վէ մահէլլի իհթիեաճաթրնտան պուլունան թուզլա քիրէմիտ վէ քիրէճ իսիալի իչուն, եէնի թաշ օճագլարը նըզամնամէսի մուճիպինճէ մուամէլէ իսիլմէսի մագամը ահինտէն լազըմ կէլէնլէրէ իչար օլունմուշ տը։

ՄԵՐ ԴԱՒԱՌԻ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Դաւառի յօդուածագիրներէն կը խնդրուի ըստ կարի կարճ գրել և զանազանութիւն մտցնել գրութիւններու մէջ. աւելի կը նախընտրուին դաւառի մը առեւտրական, արհեստական և երկրագործական չարժումներուն վրայ գրուած յօդուածները, ինչպէս նաև առօր եայ պարագաներէն կարեւոր լուրեր, և պատմական տեղագրական գրութիւններ։ Ամէն յօդուած խնամով և ճշգրիտ տեղեկութիւններ և իրողութիւններ միայն պարունակելու է։

* * *

Մեր աշխատակիցները պէտք է գիտնան թէ, մեզի ղրկուելիք յօդուածները, թղթատարական օրէնքի տրամադրութեանց համաձայն, չորս անկիւնները կարուած պահարանի մը մէջ դընելով հինգ քարտէ Ֆրանկով կրնան ուղարկել, փոխանակ նամակի մէջ ներփակելով 40 քարտ վճարելու։

Ա. Զ. Դ.

կէսիկ Բաչայի ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ օգոստոս 20ին երկուշաբթի։ Հոն կ'աւանդուին Հայերէն, Թուրքերէն, Անգլիերէն, Ֆրանսերէն։ Մասնաւորներու դաշնակի դասեր ալ կը տրուին։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ Տնօրէնուհին Միս Ճօնս։

2—12

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մանր-մարի 94 թիւին մէջ Իւսկիւտարի Ս. Կարապետ թաղի աւերեալ ջրաղիներուն մօտալուտ վերաշինութիւնն աւետելով, հրատարակեցինք թէ «չորս 60 տարիներ առաջ, կարապետ պէյ Պալեան, 5 հազար ոսկի ծախսելով, այդ անուշ ջուրերը բերել տուած էր Ս. Կարապետ եկեղեցին և մօտակայ աղքիւրները։»

Սոյն կարեւոր տեղեկութեան իբրեւ լրացուցիչ մասն, կը փութանք յայտնել թէ, Ս. Կարապետ եկեղեցիին ու թաղին ջուրերը բերուած են եղեր չա՛տ ժամանակներէն ի վեր։ Ս. Կարապետ եկեղեցիին կողմնակի փողոցին մէջ, այրացուեր ճեմարանի փլած պատին վրայ, դեռ կանգուն է չոր աղբիւր մը ճարտար քանդակներով զարդարուն, որուն վրայի արձանագրութիւնէն կ'իմացուի թէ, Ս. Կարապետի ջուրերու ճամբաները թուականէս 117 տարի առաջ 1784 ին, նորոգել տուած է Խասգիւղաքնակ Մհա. Յարութիւն Մհա. Աստուածատուրեան անուն բարեսիրտ ազգային մը։

Ահաւասիկ այդ արձանագրութիւնը, որ կը բաղկանայ չորս տողէ՝ սապէս.

«Զբաեեր ճանապարհն աղբերս, բոլորովին էին խանգարեալք, վասն որոյ վերատին շինեցաւ, տրօք ողորմութեան, Մհա. Աստուածատուրի որդի յիշատակաւէր Մհա. Յարութիւնին որ ի Խասգիւղն։ ՌՄԼԳ։

Այս վիմատառ արձանագրութենէն յայտնի կ'ըլլայ որ՝ Իւսկիւտարի Նորթաղին մէջ՝ ՌՄԼԳ է (որ է Հայոց եկեղեցական թուականը), այսինքն 1233 և 551=1784 էն ալ շատ առաջ բերուած է եղեր ԶամբՀայի բարձունքներէն բերուած այդ ջուրը, որուն ճամբաները բոլորովին խանգարուած, Մհ. Յարութիւնի ծախքով վերանորոգուելէ յետոյ, անուշտ տարիներ վերջը դարձեալ խանգարուելով, վերաշինուած են աւելի կատարելագործեալ ճարտարապետական ոճով, բարեյիշատակ Պալեան Կարապետ Ամիրայի առատաձեռնութեամբը։

Այժմ Ս. Կարապետի բոլոր աղբիւրներն ալ ցամքած են. ամենամեծ բարեգործութիւնն է, զոր պիտի ընեն Ունճեան բարեսիրտ հարազատք, հանձնելով նորէն Ս. Կարապետի անուշ ջուրերը։

—«Մանկամէջ»» ուրախ է, լսելով որ իր հրատարակած դիտողութիւնները Ազգ. Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան կողմանէ նկատողութեան առնուելով, Տնօրէնութեան կողմանէ պաշտպանեալ ծանուցեալ ցոփակեաց ծառան՝ քննութեան ենթարկուած է։ Պարագաները քննուելով՝ ճշմարտութիւնը երեւան հանուած. և արտաքսուած է յիշեալ ծառան, որ հասարակաց մեղադրանքին ու քննադատութեան առարկայ եղած էր բաւական ժամանակներէ ի վեր։

Ահա՛ այսպէս, թէ՛ Ազգ. Հիւանդանոցի պատիւը կը բարձրանայ և թէ՛ Պատ. Հոգաբարձութեան անաչառութիւնը կը դնահատուի հասարակաց ողջմտութենէն, ի գոհութիւն համայնից։

—Երուսաղիմայ Ս. Յարութեան տաճարի նորոգութեան առթիւ՝ կ'ուզենք հետաքրքիր ընթերցողաց մերթ ընդ մերթ փոքրիկ տեղեկութիւններ հաղորդել։ 1808ին, հրդեհէն ետքն ալ յիշեալ Ս. Յարութեան տաճարը նորոգուած է Ցունաց կողմանէ, չենք գիտեր ո՞րչափ գումար ծախսելով։ Սակայն 1868ին, նոյն հակայ տաճարին մեծ գմբէթը վերջին անգամ նորոգուածն է, որուն չինութեանը համար Օսմանեան բարեխնամ տէրութիւնը՝ նիւթական մեծ զոհողութիւններ ըրած և իբրեւ չեզոք ճարտարապետութիւն, Պարսկական ճարտարապետական ոճով վերաշինել տուած է յիշեալ փառակերտ ու լայնատարած գմբէթը։ Սոյն նորոգութեան բոլոր ծախքը երկու միլիոն ֆրանքէ աւելի եղած է, կ'ըսուի, որուն մասնակցած են Ռուսիոյ և Ֆրանսայի տէրութիւններն ալ մաս մը նուիրատուութեամբ, յանուն իրենց համադաւան ազգակցաց։

—Կիրակի գիշեր Եէտի Գուլէի Ս. Յակոբայ որբանոցն ալ լուսաղարդուած էր։ Երգեցիկ տղայք՝ իրենց ուսուցիչներուն առաջնորդութեամբ բարեմաղթական երգեր կարդացին ի ներկայութեան խուռն բազմութեան, որ պահ մը դադրեցնելով իր երթեւեկը, գնահատեց երգեցիկ որբերը։

—Տ. Բարթուղիմէոս Ս. Արքեպիսկոպոս Վեհափառ Սուլթանի Դահակալութեան Տարեդարձին առթիւ՝ կիրակի օր իր անձնական քարտուղար և Մաքսային Վերատեսչութեան թարգման Աղնիւ էֆ. Տ.-Ահարոնեանի հետ Կայս. Պալատ երթալով՝ Ս. Սենեկապետ Վեհ. Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ զեղեցկակերտ ուղերձով մը իր շնորհաւորութիւնները մատոյց, և այս առթիւ արժանացաւ Կայսերական բարեւներու ու մեծարանաց։ Նորին Սրբազնութիւն Արարողապետ ու Կայսերական Աւագ Թարգման Վեհ. Իպարհիմ պէյի այցելելով, իր ցաւակցութիւնները յայտնեց անոր որդւոյն մահուան առթիւ։

Հայ ուսանողական կեանքի ուրախութիւն պարագաներէն մէկուն՝ որուն լուրը Եւրոպայէն չէ՛ որ կուգայ այս անգամ, արձագանգ կ'ըլլանք՝ արձանագրելով արտասովոր յաջողութիւնը Կայս. Քաղաքային Բժշկական վարժարանի Դ. կարգի ուսանող Երուանդ էֆ. Բէհեռանի — նախկին ուսանող Աղգ. Կեդր. Վարժարանի և թոռը ներկոյն ու նշանաւոր արաբագէտ Ռէթէոս էֆ. Գրիգորեանի (Հերետիկ Հօճա)—որ իր տարագիր ընկերակիցներուն մէջ թուական բացարձակ առաւելութեամբ +լինելի հինգերորդ դասարանի առաջնութիւնը կրցեր է շահիլ։

Անցեալ կիրակի, Կայսերական Դահակալութեան տարեդարձին օրը տեղի ունեցած վարժարանին մրցանակաբաշխութեանց հանդէսին մէջ, վարժարանին վարչութիւնը, վիրաբուժական գործիքներու տուփ մը և բժշկական գիրք մը նուիրեր է յիշեալ ուսանողին՝ ի վարձատրութիւն իր գեղեցիկ յարատեւութեան և յաջողութեան, որուն մենք ալ կ'ուզղենք մեր շնորհաւորութիւնները և փայլուն ապագայ մը կը ցանկանք։

Կը շնորհաւորենք նաեւ վարժարանին ներկայ տարեշրջանին երեք հայ չքաւորաւոր բժիշկները, Յովհաննէս Նշանեան, Միսաք Սարգիսեան, և Կարապետ Խաչերեան էֆ.-ները։

—Քաղ. ժողովոյ անդամ Աղն. Գրիգոր էֆէնտի Գարակէօզեան, որ ռուսերէն գործով Եւրոպա ուղեւորած էր, յառաջիկայ չաբթու մայրաքաղաք կը վերադառնայ։

—Կայս. Քաղաքական վարժարանի դեղագործական ճիւղին այս տարուան շրջանաւարտներէն ընդհանուր քննութիւններն անպակաս անցուցած և միայն բժշկական քննութիւնին մնացած էֆէնտիներէն հինգը Հայ ըլլալը ակէ մէկուկէս ամիս առաջ անուններովը գրած էինք։ Գոհութեամբ կիմանանք թէ յիշեալ էֆէնտիներէն երկուքը՝ Յակոբ էֆ. Յ. Թէրզեան (Հաճընցի) և Իսկէնտէր էֆ. Մ. Մարգարեան (Պաղատացի) յաջողապէս անցուցած են իրենց բժշկական քննութիւնները։ Իսկ միւսներուն քննութիւնները բաւարար պատճառներով յետաձգուած են։

Կիրակի Կայս. Դահակալութեան օրը բոլոր շրջանաւարտ բժիշկ և դեղագործները պաշտօնապէս ստացան իրենց վկայականները։

— Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանէն։

Կիրակի օր Վեհ. Սուլթանի Դահակալութեան Տարեդարձի առթիւ Կաթուղիկոս Տ. Պօղոս Սրբազանի նախագահութեամբ բարեմաղթական աղօթքներ կատարուեցան ի ներկայութեան Վարչական ժողովոյ անդամոց, և երկար խուռն բազմութեան։

— Անցեալ չորեքշաբթի օր գումարուած Հրահանգութեան Խորհուրդը որոշած է Ս. Ոսկեբերանի և Ս. Յակոբայ վարժարանները իրար միացնել։

ԲԱՐԶՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Պարտէզ
Վարժարանիս նոր տարեշրջանը կը սկսի Սեպտ. 11ին Դշ. (Ն. Տ.)։ Դիլերօթիկ աշակերտներ կը վճարեն տարեկան 16 ոսկի Օմ., 8 ոսկի Սեպտեմբեր ամիսին և 8 ոսկի ալ Յունվարի մէջ։
Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել վարժարանիս գործակալ Դէորդ էֆ. Կարմիրեանի, թիւ 10, Ռուպէի խան, Քիւրքճիլէր, Մեծ Շուկայ, Պոլիս։
9—10

Գ. ՆԱՐ-ՊԷՅ
ՆՈՐ ԲԱՌԴԻԲՐ
Պարտէզ-ղրդ
ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ
ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ
A-H
ԲԱՐԻՁ. Տէպ 1900. Էջ 1—1060
Այս բառարանը կը գերազանցէ մինչեւ հիմայ հրատարակուած բոլոր գաղ.-հայ. բառգիրքերը ընդարձակութեամբը, պարունակութեամբը, պէսպիսութեամբն ու մանաւանդ ճոխ պատկերներովը, որոնք բոլորովին նորութիւն մըն են մեզ համար։ Գաղղիերէն լեզուն ամբողջ բառերը, նրբութիւնները, ոճերն ու դարձուածքները մանրամասնօրէն դասաւորուած են, իրենց դիմաց ունենալով հայերէն ընտիր և դիւրահասկնալի նշանակութիւններ։ Պատկերները մանաւանդ կատարելապէս կը բացատրեն իրերն ու առարկաները, զոր գուցէ դժուարութիւն քաշէր ընթերցողը հասկնալու առանց անոնց։ Գրական, գիտական, ճարտարապետական, արուեստական, բժշկական և այլ ամէննոր ու հին բառեր կը պարունակէ այս հոյակապ բառգիրքը՝ որուն բազմավաստակ հեղինակին անունը անժխտելի գրական մըն է արդէն գործին կատարելութեան։
Բ. հատորը որ վերջինն է պիտի հրատարակուի ի մօտոյ։
Գին Ս. հատորին 25 ֆր.
» Բ. » 25 »
Կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Սեղբոս Խան, Բիւզանդեան գրատուն։
Գաղ. լեզուին խորապէս հմտանալ փափաքող և մատենադարան ունեցող ամէն անհատ արժան է որ այս հարուստ բառարանէն հատ մը ունենայ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԳՇԱՄԲԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ՊԷՐԼԻՆ, 1 Սեպտեմբեր.—(Ռէյմի) Ամմանիա Իմբէրաթօրը հազրէթլերի՝ Ֆրէնտէսպուրկա ազմէթ իթմէեէճէք տիր։

ՊՈՒԴԱՊԷՇ.—Ռումանիա Գրալը վէ Գրալիչասը հազարաթը՝ պու կիւն էյլէնտէն սօնրա, Բակաղա միւթէվէճիլիէն հարաքէթ իթիալէր։

ԲԷՕՍԹԷՆՃԷ.—Ռումանիա վաբօրը՝ սէյր ու սէֆէրլէրինէ սէօյլէմիշլէր տիր։ Գօլոմպիա հիքիմէթի՝ էշգրեաեի՝ իշղալ իթիքլերի մէթանէթլի եէրլերէն գովմագ իչիւն բէք զիեատէ չալըշմագտա օլտուղը կիպի, օգոստոսուն 19ունտա Պօէնսալէնթօաեէ հիճում իտէն էշգրեաեի թարտ իչուն Բանամատան քիւլի ասքեր կէօնտէրմիշ տիր։

ԲՈՒԱՐԻՍ. — Պաղը կաղէթալարընը բիվաեէթինէ կէօրէ՝ Լա Հէյ հաքէմ գոմիսիօնունուն պաղը ազասը՝ Ինկիլթէրընը Թրանսվալ բօլիթիգասընա բրօթէսթօ իթմէք իչուն, իսթիֆալարընը վիրմէք նիյէեէթինտէ պուլունըեօրլար իմիշ։

Պօէրլերին՝ Վաթէրվալտա, պիր Ինկիլիզ լէվազիմաթ թրէնինի թախրիպ իթիքլերի Բրէթօրիատան պիլտիրիլմիշ տիր։

—Պաշ վէքիլ Մ. Վալտէք Ռուսօ իլէ խարիճիկէ նազրը Մ. Տէլքասէ՝ Զար հազրէթլերինին Ֆրանսաեէ սէեահէթի հագգընտա միւզաքէրաթտա պուլունմուշլար տը։ Բէյս Մ. Լուպէ հազրէթլերի իլէ գապկնէ ազասը՝ սեպտեմբերին 27ինճի կիւնի Տիւնքէրքէ կիտէճէքլէր վէ էրթէսի կիւնի տէ վաբօրա պինէրէք, Զար հազրէթլերինի իսթիդպալ էյլէեէճէքլէր տիր։ Սեպտեմբերին 30ինճի կիւնի Զար վէ Զարիճա հազարաթը՝ Դումբիէն ճիվարընտա կէղնիեէճէքլէր տիր։ 31ինճի կիւնի՝ Թրէնը մախսուսա Բակինիսիրմօղլի Թարիգը իլէ Ֆրանսատան կիտէճէքլէր տիր։

—Խրտիվը Մըսրը ֆէլամէթլու տէվլէթլու բաչա հազրէթլերի՝ Տիվան գալըճալարընտան ավտէթլէ, պու սապահ պուրահէ կէլմիշլէր տիր. միշարիլէյհ հազրէթլերինին պիր գաչ կիւն պուրատտա գալմալարը մուգարրէր տիր։

—Ամմանիա վէ Ռուսիա իմբէրաթօրլարը հազարաթը արասընտա, Տանճիկէ վուգու պուլաճագ միւլագաթը հիչ պիր կէօնա էհէմմիյէթը սիեասիյէեի հալ օլմահաճաղը՝ Բէթրսպուրկ մէհճիթը սիեասիյէսինէ պէեան օլունուեօրմը։

—Ժէնէրալ Պրույէր՝ 18 սեպտեմբերէ իճրասը մուգարրէր օլան Ռէյմս ըէսմը կէչիսինին թէէիսիր օլունտուղունը պէեան էթմիշ տիր։

Հրատարակութիւն
ՓԻԼԻՄՈՓԱՅԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԸ
Հոգեբանական Վէպ
Հեղինակ Բօլ Պուրժէ
Թարգմանեց Օնէզ Զէֆրէ-Սարգ
Գին 6 ղրուշ
340 էջ ուժգալ
Վատահ ենք որ այսքան դիւրամատչելի գնով համակրելի թարգմանչին այդ հրատարակութիւնը ընթերցող հասարակութեան կողմէ արժանի ընդունելութիւն պիտի գտնէ, որու համար հեղինակին և թարգմանչին անունները արդէն գրաւականներ են։

ԿԷՃԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ԲԱՐԻՍ, 2 Սեպտեմբեր.—«Բաբէլ» կաղէթասընդն իֆատէսինէ կէօրէ, Զար հազրէթլերի՝ Դօքէնհայա հիքիմատարլարտան միւրէքքէպ պիր գօնկրէ ագտ իթիարմէք նիհէեթինտէ պուլուսնուեօրլար իմիշ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Զինտէն մէէմուրիյէթը մախսուսա իլէ Ամմանիա Իմբէրաթօրը հազրէթլերինին նէզտինէ կէօնտէրիլէն Բրէնա Զունդն Զին հիքիմէթինին ատէթլերինէ մուվաֆրգ օլմանան մէրասիմտէ պուլունմամասընա միշարիլէյհ Իմբէրաթօր հազրէթլերի մուվաֆագաթ իթմիշլէր տիր։

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺՆ.
Ի ԲԱՆԿԱԼԳԻ
45 րդ տարեշրջան
Վարժարանս հաստատուած է 1857ին, նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական բարոյական և գիտական կրթութիւն մը, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ և իրենց անձին, ընտանեաց, հասարակութեան, ազգին և այլն օգտակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանի վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) կը բաղկանայ Մխիթարեաններէ և քիչաթիւ արտաքին ուսուցիչներէ. այս վերջինները անցեալ շրջանին մէջ 15 էին թուով։ Ուսանող ծրագիրն է՝ արդի եւրոպական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջադիմը, որ կը համապատասխանէ գերմանական Ռեալշուլ դպրոցին (Realschule) յառաջադիմին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պահանջին։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան շատ դիւրութեամբ և առանց դժուարութեան Եւրոպայի ո և է բարձրագոյն վարժարանը յաճախել՝ ուսումնը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Զուրիխի և Գաղղիոյ քանի մը քաղաքները), և կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Ուսանողաց լեզուներն են՝ հայ., թուրք., գաղղ., գերմ. և անգլ. (վերջին տարին)։ Գաղղիերէն լեզուն գործնականապէս ալ սորվելու համար՝ աշակերտները պարտաւորեալ են միշտ նոյն լեզուն խօսելու, և էրէնց վրայ պիտի հսկեն 3 գաղղիացի Մխիթարեաններ, զորս յատկապէս բերել կու տայ այս տարի Վարշ-Ռիհնս՝ Բարիզէն։ — Ամէն ամիս ծնողաց կը ղրկուի համառօտական ամսագրոյկ մը, որուն մէջ մանրամասն կը նշանակուի աշակերտին բարոյական և ուսումնական վիճակը, իւրաքանչիւր դասերու մէջ առած նիշերը, և այլն։ Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ, ծառալից պարտէզի մը մէջ, ունի իր յատուկ բժիշկն և իր դեղարանը։ 1901-1902 դպրոցական տարին պիտի սկսի սեպտեմբեր 3/16, երկուշաբթի օր։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին մինչեւ երկուշաբթի, սեպտ. 11, և այս վերջին օրը ժամ 8ին (Ը. Ե.) կանոնաւորապէս պիտի սկսին դասերը։ Հրատարակուած է վարժարանիս Յրդ տեղեկագիրը, և աշակերտք կրնան առնուլ զայն ամէն օր մինչեւ կէս օր։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ վարժարանի վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը։ Եւ կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին.
Հ. Գաբրիել Վ. Մէնէվիչեան
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
P. Gabriel Dr, Ménévichian
Constantinople, Pancaldi
8—15

ՏՕՐՏՕՐ
Մ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԻ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԲԱՅԻՏԷ
ՄԱՆՆԱՌՈՒՐՋ
ՎԻՐԱՒՈՐՈՅ
ԼԱՆԿ
Գշ. Ե Որ. Դիլօրէն Նոր Երկու Ժամ է Մաբէրէիաղ, Արքարէն դէպարանը։ Ո-րէջ Ժամանակ, Նախ ֆէյէրը, Լանկա էր տանը։

ՀԱՃԻ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՕՂԼՈՒ

127, ԻՍԹԱՆԲՈՒԼՅԱ. ՄԱՀՄՈՒԴ ԲԱՇԱ, ՃԱՏՏԷՍԻ, 127,

Բէյէրիմանէն մէվրուս պիր սանսաթը թէբագրեաթը ֆէնիկէ իլէ միաթէնասիպ պիր սէրէճէէ ալէա խուսուսնտա սան տէրէճէ չալըշարագ իմալընա միւվաֆրգ օլտուղըմ պօեալարը էն զիեսաէ իսթիֆալա սալիհ պիր հալէ կէթիրտիմ վէ միւշթէրիլէրիմին ճէպիր խօշնուտբոբ զբմնրնտա զայէթ էհվէն պիր ֆիյաթ իլէ մէվգբը ֆիրուսխթա վաղ էյլէտիմ։ Պոյամը թագլիտէն բաղարը բէվանա չբգարբլան սախթէ պօյալարա ալանմամասընը թԱվսիյէ իտէրիմ։ Տիւքքեանընտա ՍԱԶ վէ ՍԱԳԱԼ պօյալարը հէր նէվի սաթընը։ Սայ վէ եսխօտ սազ ծրընը պօեգմագ արզու իտէն զէվամ տօգանն պէշ սէնէլիգ պիր սաեն մանսուլը օլան պու պօեսպան խսթիհմալ իտէճէք օլուրսա մէնիսուն օլաճաղընը պէճեան էյլէրիմ։ Սըհհաթէ զամիյէն մաղարքաթը օլմասդը կիսի թաշրասան տախ տօզրուտան տօզրուտա մաղազամընդա միւբաճաաթ օլունտուգտա, սըրարշ իտիլէճէք պօեալար սունուլէթլէ կէօնատէրիլիր։ ԹՍԳԻԻՏԻՆՏԷՆ ՍԱԳՐՆԵՆԸԶ 48—5

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիաէ քեաֆն (Էճզախանէի Թիւրքիյէ) եէվմը քիշաոնտան պէրի կէօսթէրտիյի խսթիզամ վէ տրգագամասան վէ իհզար օլնան քեաֆֆէի էսվիյէնին խալսխյէթ վէ էհվէնխէթինտէն տօլայը չէհրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլէրինէ նուսմունէի իմթիսալ օլմագ չէրէֆիսի իհրազ իթմիշ պիր։ պու տրգագթ վէ իհթիտամա մունզամ օլան թէհարէթ վէ նէզաֆէթ մէսէլէսի քի էճզախանէլէրճէ սաղ մէվատասի պայլճասը տրը։ ամմէնին միւսէլէմի վէ տէվակիրը բէամիյէնին տախ մուսատագ օլտուղը իւզրէ պուբատա քէմմալը իլէ ճարի տիր։ պու կիսի պիր թէէսխատէն պէքլէնիլէն շու խրատմամը միսխթահանէնէյէ պիր իլավէթ ինսանիյէթքարի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսխանտէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիճիմէ զուէֆայի խասթէկեան մէճմանէն թէտավի իթտրիրմէք վէ մուալէճամը լազմէ տախի գէղա պիլա իւբրեթ իթա խալիմէք կիսի իխթիյար օլէնան ֆէտաքեալըզլար նազարը արգագթա պընճաճագ օլուբ իսէ պու էճզախանէնին խնթիհալը մէնֆաաթտան զիյատ հէմճիմնտէ խրտմեթ կիսի պիր ֆիյրը ինսանիյէթբէրլերի իւզրինէ թէէսխիսխալիմէզ օլտուղը աէրնալ թայեին իտէր, իլթէ զու թատատա օլընան հիմմամը մասրուֆկէտէն նաչի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրագրտա գամի տէրէճամ իտէրք, պու կիւնքի մէրթէկէի իհրազ էյլէմիզ վէ պու եիւզանտէ էրպազը միւրաճաաթրն մէմունիյէթ վէ էմնիյէթինի վէ ամբսպանընն տախի խօշնուտիսինի ճէլպ էյլէմիզտիր։

Մէզքիւր էճզախանէսէ քեաֆֆէի իլէ վէ էմրատա քէսը իսթիսասը թամ էյլէմիզ մէշահիրը ամբսպա հէր կիսն էվզամը մուալէնէսէ հազրը պուլունտուղլարը կիսի զիւքիւր ու իւնասէ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուալէնէխանէլէր մէվճուտ տրը։ էճզախանէսէ պուլրնան ալէաթ վէ էտվամը ֆէնիյէսինին միւքէմմէլիյէթի սէպէպի իլէ եէկեանտէ տէնիլմէյէ չայան օլան (թահիլիանէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն էվրօպատա տօգուզ սէնէ թահսիլ իթտիրիլտիքտէն սօնրա իլք տէֆա օլարագ քիմիակիր տիբէօմասընը իհրազ իլէ չէհրիմզէ ավէթի իթմէշ օլան Մէքթէպը Թըպիէի Շահանէ քիմիակիր մուալիմէրիտէն Տօքթօր Ամմէա Հիւսէյին պէյին եէտը իգթիսար վէ քիֆայէթինէ թէսլիմ իտիլմէշ տիր։ մամիլէյէին ֆէնը թահլիլտէքի իգթիսարը պուբաճա նասրլ մալիմ իսէ, էվրօբաճասա օ տէքէճէ մարուֆ տրը, մուսիլէյէ պէտէնը ինսանատա միհթաճը թահլիլ հէր նէ վար իսէ, անը քէմալը իհթիմամ իլէ պիթթահլիլ ամբսպանա իհզար վէ պինայէն ալէյէ ամբսպայի մուսիլէյհիմին իլէրինի պիր դաթ տահա թէհիլ իթմէքտէ օլտուղը կիսի մէրի օլան մատէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքէմմէլէտէ թահլիլ վէ իհզար իթմէքտէ տիր։ 8—6

ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԸ՞Զ

Աղզընը զօգմամասընը, տիւլէրինիզին խասթալըգտան քիլլիէն արի գալմասընը արզու իտէր իսէնիզ Պաղչէ Դաբուսընտա Նիկամիէ գարագօլը գարշու քէօշէսինտէ 1 նօմէրօլը մահալը մախսուսատա տիշ թապիպի

ԽՍԶԻԿ ԺԱՄԿՈՂԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻԻ

պուլմալըսընը։

Մուսիլէյէ Մէքթէպի Թըպիէի Շահանէէն մէէզուն օլուպ, հիշ պիր աղրը հիսս իթտիրմէքքսիզին տիշ չէքմէքտէ մուճիտի պուլունտըղը պիր իլաճ իլէ եալընը իրի տէֆատա էն չէտիտ տիշ աղրըլարընը քէսմէքտէ, «աքօրրիթ»կիպի հէր նէվ տիշ էթի խասթալըգլարընը թէտավի իթմէքտէ էֆէնդին էն սօն ուսուլի իւզրէ վէ նէվ վիճատ ալէաթլար իլէ տիշ տօլտըրմագտա տրը։

Էնվայի թագմա տիշ վէ չէնէ իսմանտա քիմիական մէհարէթի ուսում միւշթէրիլէրինին հիւսնիւ թէվէճճիւհինի ճէլպ իթմէքտէ տիր։ 8—6

Ճումսա կիւնէրի մուայէնէխանէտէ բաղար կիւնէրի տէ կէտիկ Բաչատա Համամ ճատտէսինտէ, 15 նօմէրօլը խանէսինէ միւբաճաաթ իսէն ֆուգարբար մէճճանէն թէտավի իսէր։ Սապահլարը սաաթ $1^1/_2$ գատար վէ ագշամլարը տախի սաաթ 11տէն սօնրա հէր վագթի խանէսինտէ պուլունուր։

էն ալա վէ նէֆիս իրէքտէն մամուլ ՊԱՖՐԱ վէ ՍՈՒՎԷՅՇ քեաղըտլարը եալընըզ սիկարա մէրագլըլարընը մէմնունն էտէպիլիր։ Պու քեաղըտլարն ֆէվքէլատէ միւսէրիյէթի մուգալիտէրինին արթմասընա սէպէպ օլմըշ օլտըղընտան, գարագլարընն տէրունինտէքի-էֆէր մէհրինէ վէ ալամէթի ֆարբգայը սայիրէյէ տիգգաթ օլընմասը թավսիյէ լընը։ 43—56

ՄՈՒՍԻԳԻ ՄԷՐԱԳԼԷԼԱՐԸՆԱ

Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսի էվրագ գալէմի խիւէֆաաշնտան Հասան Թահսին էֆէնտի իլէ Նօթա վէ ֆէնֆի մուսիգի մուալլիմի Զուլֆանան Գրիգոր էֆէնտիլէր թարաֆընտան հէր օր պէշ կիւնտէ պիր՝ մունթազամէն նէյր խրիմէքտէ օլան էվհարը մուսիգի հախօտ միւնթէզըպ չարգը վէ զանթօ նօթասընը իքինճի ֆօրմասը նէյր խտիրմիշ տիր։ Պիրէրթանէ էանմէէրինի հավէս քեարանը մուսիգիյէ թավսիյէ իտէրիզ։

Մահալը ֆիրուսխթի Պապը Ալի ճատէսինտէ 22 նումէրօլու Իսթանպալ քիւթուպխանէսի, Մէրճանտա սոկը Եղիա էֆէնտի վէ Էսկի Զապթիէ ճատտէսինտէ Սէֆա Ֆոնօկրաֆիսանէսիյէ սահր մահէլլէր տիր։

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՖԻՖ

ԱԱԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷԾՀՈՒՐ ՏԻՔԻՃ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

Մէզքիւր Սէրկիի Ումումիսխանէ Միւքեաֆիթընը, HORS CONCOUR բէզապէթսիզ գազանմը տրը։

Էն ուգագ թէֆէրրուսթընա գատար էճմալընա թէվէֆֆիւգ իտէր

Թիւրքիա իյիւն էէկեանէ աճէնքաար 3. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ Էվլատյարը

Մէրքէզի ֆիրուսխթը Սթանպօլտա, Պահճէ Գաբուսընտա, Համիտիյէ ճատտէսի, Ն° 7 Թրամուէյ խաթթը իւզերինէ

ՇԻՒՊԼԷՐ՝ Իզմիթտ, Սիլիվրիտ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սաիրէ Թամիր վէ էօյրէթմէսի մէճճանէն տիր

ՈՒԷՍԴԷՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍՅԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851Տէ ԹԷԼԱՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թազմին օլունան գէպանլարընն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէկճուտա ազչէ վէ հասրլամը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէսիսէ օլունմուշ սերմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրիյումումիսի. ԴԱՌՆԻԿ ԱԱՏՈՒԱՏԱՏՈՒՐ
Իսթանպալ, Պահճէ Գաբա, Անանիատի Խան, Ն° 20, 21, 22.

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանրլմագտա տրը
ԻԽԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսրզ վէ Արման գումրանիալարընն սէրմայէսի հասրլամընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալէ Ուէսթբրընքի 125 % տիր։ Իլթէ պու հազիգաթ Ուէսթբրն բագիպլէրինէ թէֆէվվուգ իթտիրմէյէ էն պէօյուք թէէմնաթ տրը։

Հէր չէյտէ մուհաֆազաթ սբհէթէ չալըշարընընը կիսի, սիկարա քեաղըտլարընն տախի նգիի օլմալարընա իթինա էտնիրզ։ ՏԻՐԻՔ վէ ՊՕՆ վէ ՊԷՅԱԶ ԳԱՁԼԸ ՊՕՆ նամը իլէ սիկարա քեաղըտրընը թավսիյէ իտէրիզ։ 34—50

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԾԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԻԹՅԱՆ, ԹԼՄԻՆԱԹ ՅԻ. 750 0000

1899տա մէրի իլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.			19,534,276
» »	եանկրն	» »	460,267,203
» »	»	բրիմի »	1,433,965

Էօմիւր ինվէսթիթ վէ չօճուգլար իյիւն միւթէտիլ չէրաթի իլէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Ծանէնա էտրէր հէր նէվի պիտա վէ էշա իսդէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նէֆէյտ էտրէրը հէր նէվի պիտա, էվրագը նագլայէ վէ վարօր սիկուրթալարը գատրլ իտէր։

Հիսէսատարանա՝ 1896տա $18^1/_2$ %, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շերքէթին Պանքէրլէրի (Տէրասատէթսէ Գրէսի Լիսնէ, Լօնտրատա Ակկիօ Աւսթրիան Պանդ, Սօֆիատա Պանդ Նասիոնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իյիւն միւատաիտ վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանրլօր Թիւրքիա իյիւն ումումի միւֆէթթիշ։— Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Դալաթա Մէրճէպանի տօգադ, Ճէպիտ խան

ԲԵՐԱ եւ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

ԵԹԷ ԿԸ ՓԱՓԱՐԻՐ առանց ֆնասակար նիւթեր պարունակելու առողջարար սիկարի թուղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Կ. Պիպէրեանի

ԲԵՐԱ եւ ՊԷՅՕՂԼՈՒ

անուն բուն գաղղիական ընտիր սիկարի թղթերը, որոնք ուրիշներէն առաւելութիւն մ'ալ ունին, գաղղիերէն և տաճկերէն Բերայի դուքանը քարտէսը պարունակելով։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Կեդրոնատեղին է. Կ. Պոլիս, Զիւմպիւլի խան, Կարապետ էֆ. Պիպէրեանի վաճառատունը։

Մեծաքանակ գնող յաճախորդաց և յանձնակատարներուն ԴՈՀԱՑՈՒԻՑ ԶԵՂՈՒ։

Ուրիշ զանազան սիկարի թղթեր ալ կը գտնուին վաճառատունս։

Կեդրէրէն դիւրագրէ։

ՆԱՏԻՐ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ

Բէրա, Մեծ-Փողոց, Կալրա Սէրայէ կէց, Թ՝ 255.

—o—

ՄԻԱՅՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ

6 հատ Դապինէ պատկեր		30
6 » Վիզիթ	»	20
12 » Մինեան	»	15

Վեց հատ գապինէ պատկեր առնել տուող մը 50 ղրշ. Եւ վճարելով կրնայ 40×50 մեծութեամբ «ակրանտիզման» մը ունենալ։

ՆԱՏԻՐ լուսանկարչատունը իր չինած գործերուն գեղեցկութեան համար ու Եւրոպկն. զանազան լուսանկարչական մրցումներու մէջ բազմաթիւ միաձայներու արժանացած և ԼԱՒ ու ԱԺԱՆ գործ շինելու մէջ ԱՆՄՐՑԵԼԻ մէկ հատիկ հաստատութիւն մը եղած է քաղաքիս մէջ։

25—26

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւմիլէյէ՝ օն պիր սէնէ մուգատտէմ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէէն պա չանտէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ զայրէթ ու իսթիգամէթիյէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ, էրպապը նամուս վէ ակայագթան վէ պիրինճի սրնքի տավ վէքիլէրինտէն մասրուֆ պիր զաթ տրը։

Քէնտիլէրի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, ճէղա վէ Թիճարէթ տավալարընը սէրէօնտ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիւմ մուգապիլինտէ ալթը այլրգ վէ սէնէլիգ ապօնէ գայտ վէ գապալ իյլէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիւմաթ ալագ իսթէեէնլէրէ պէյանը ըէյ վէ իթթայ մալիւմաթատան գաչնմաղ։ Էքսէր տավալարտան բէշին իւճրեթ ալմասրզը կիսի, բէք չօգլարընտա սուլէին թէվզիյէտէ գուսուբ էյլէմէղ։ Սապահլարը սաաթ 2—6ետ վէ ագշամլարը տախի 9—11է գատար եազրհանէսինտէ պուլունուր։

Իսարէխանէսի՝ Պապը Ալի ճատտէսինտէ Մուսուլխանընտա 6 վէ 7 նումէրօլը օտալար տրը։

ԳԵՂԱՀԱՏՔ ԱՖԻՅԷԹ

Պնդուբեան ենթակայ եղողները եթէ ժամանակին չը գարմանուին, անխուսափելիօրէն անոր հետեւանք եղող թունաւորման պիտի ենթարկուին՝ որովհետեւ, բնական դէմ, օրերով ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնացած ուտելիքները փոխանակ մարսուելով մնուդ տալու. ընդհակառակը թունաւոր մէքրոպներ յառաջ բերելով արիւնը կ'ապականեն և ախորժակի պակասութիւն, գլխուցաւ ու պտոյտ, դժուարամարսութիւն, բերնի հոտ, տեռատեսութիւն (պատուրովոյնի ուռեցք, խիթ (սանճը), սիրտ խանդուտք, աչքի խաւարում, և այլն հիւանդութիւններ յառաջ կը բերեն։ Մայրաքաղաքիս առաջնակարգ դեղագործներէն Անտոն Գօլօլեան էֆէնտիի հնարած և Կայսերական Բժշկական Ժողովէն արտօնուած «Աֆիյէթ» դեղահատներուն գործածութիւնը վերոյիշեալ ախտերէն բոլորովին ազատ կը պահէ, լուծողութիւնը կը դիւրացնէ և ստամոքսն ու աղիքները զօրացնելով կուտայ անոնց կանոնաւոր և բնական վիճակ մը որով և միշտ լուծողական դեղեր առնելու պէտք չի ձգեր։

Ընդհանուր վաճառատեղին է Կ. Պոլիս Ճըրրալ օղլու Ասբր դեղարանը։ Կը ծախսուի նաև Պահճէ Գաբու Բիւչէ-քեան-Միխաքեան և Մէրճանմէճեան դեղարանները և Դալաթիա Մատէլլայի դեղարանները։

ՏՕՒՓԸ (5) ԴԱՀԵԿԱՆ Է

Դեղատներէն մնծաքանակ և փոքրաքանակ յանձնառութիւնք կ'ընդունուին։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

Կ. Պոլիս Մահմուտ Փաշայի էլեւ-իբ Ռիւ- 271

Վաճառատունս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մը ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատունս մէջ կը գտնուի նաև ֆոնդան և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։ Դատառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ ածան են։ 32—106

Գ Ի Ս Ա Կ

Մրտնոնինա տօնական օրերս

ՀԱՅ. Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

Առաքել էֆ. Գարրիէլեանի սենեակը

ՄԷՐՃԱՆ, ԵԱԼՏԸԶ ԽԱՆ, ԹԻՒ 10

Գին 5 դահ.

ՄԷՔԵԱԹԻՊԻ ԹԸՊՊԻՅԷՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

ՍԷՐԻՐԱԹԸ ՃԻԼՏԻՃԷ

Վէ

ԷՖԻՆԴԻՃԻՇ ՄՈՒԱԼԼԻՄԻ

Ֆրանս Տէրէ վէ Ֆրինկ Խոսիւբէթրը

ճէնէրէրն ալտյի հանիպէրէնտէն

ՏՕՖԹ, ՃԷԼԱԼԷՏՏԻՆ ՄՈՒԽԹԱՐ

Ճումսա իրթէսի) կիւնէրի սաաթ
Բազար իրթէսի) 9 տան
Զարշէնպէհ) $10^1/_2$ գատար
Բէնշէնպէհ = սապահտան 6յա գատար
Մալը = սաաթ 7տէն $10^1/_2$ա գատար

Իսթանպօլտա, Ճուղալ-օղլունտա Իրան սէֆարէթխանէսի գուրպինտէ Շերէֆ էֆ. օսգազաղընտաքի 18 նումէրօլը խանէսինտէ խասթա գապալ իտէր

ՏՕՔԹՕՐ ՁՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուսիլէյէ փարիստէ միւատէթը մէտիտէ էմրագը տախիլիէ վէ սասպիէ քէսպի իսթիսաս իլէյուպ սարա, էքսարզմօս, իսթէրիք, եարբմ պաշ աղրըսը, նիզիլ, ուլգուսուզլուգ, ուլգուտա կէզմնմէք, չօճուգլարէն իտարբ թուեթամամալարը վէ էնվաղ սինիրազթալըգլարընը էէկեթրիք իլէ թէտավի էյլէտիլի կիսի միտէ սուլարը, վէ միտէ սուլունէն արթմասը վէ էքսիլմէսի, պաղրրագ, գալպ, ագ վէ գարաճիյէր վէ պիւրճիմէէ էմրագը տախիլիէի սաիրէի ֆէնինը թրպպէն էն սօն քէշֆիաթը իւզրէ հէր կիւն սապահտան էօյլէնէ գատար իստանպօլտա օգճիլէր պաղընտա (Պայազիտ) վէ ուզուն չարշուտա (Մէրիտի) էճզախանէլէրինտէ վէ էօյլէտէն սօնրա, պէյ օղլու ճատտէի քէսիրտէ Օսմօն թէաթրոսու գարշուսընտա 165 նօմէրօլու Մուայէնէխանէի խուսուսիէսինտէ միւրաճաաթ իսէն խասթէկէանը գապալ իյլէր։

Մուայէնէխանէի խուսուսիէսինտէ հէր նէվ թէտավիի էլէքթրիկի վէ էլէքթրիկ պանէսու մէվճուտ տուր։

ԻԼԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ ՎԱՆՈՒՑ ԿԵՍԱՐԻՈՅ

Գայսէրիէ Ս. Կարապետ վանքը մզուտա, 1888 թարիխնտէ թէկսիս իթմիշ օլտուղում կիսէլի կիւ, տիւզլիս մէքէպ, ան տէօրթ սէնէսանտ պէրու ալէթ թէվալի տէվամ իտիլիյէվմ մէքթէպի ալի մէվգբինի ֆրազ, վէ շիմտիէ գատար միւլէթէն նէֆֆէր միւնթէհէի թալէպէ թագմիթ իթմիշ տիրպուռնպարատան պագըլարը՝ խրթանպալ, Բարիզ վէ Պէյրութտա թէպպէթ, վէ մաքինխալիք ֆէհնլէրինի, պաղըլարը տախի մուալիմիք, թիւճճարլըգ վէ սաիր սէնատլար իթթիխազ իթմիշլէր տիր։

Մէքթէպիմիզտէ թէտրիս օլունան լիսանլարլա իւլիմ ու ֆինուն ամիսքիլէր տիր։ Օսմանը, Եբմէնի, Ֆրանսզ վէ Խկիլիզ լիսանլարը, մէդհիպ տէրսլէրի, թարիխ, ճօղրաֆիա վէ սաիրէ։ Մէնպատիի իյմի հուգուզ, ուսուլի տէֆթէրի իյմի սրհէթ, իւլուսլը թապիրլէէ վէ ըհազիլէէ մա թէֆեթրուսաթ վէ ըհազիլէ ամ թէֆեթրուսաթ վէ ըէսմ տէրսի (գարա գալէմ, եաղլը պօեա)։

Պիր չօճուգ իյիւն սէնէվի իւճրեթի թահսիլիյէ 11 սաաթ լիսան օսմանի օլուպ, $5^1/_2$ լիրասը սեպտեմբեր իպթիտասընտա, վէ $5^1/_2$ լիրասը տասիմարտ իպթիտասընտա բէշին խթիֆա օլունուր, եալընըզ պիր տէֆա իյիւն տիխտուլիյէէ նամը իլէ եարբմ լիրալընը։

Հէյէթը թէտրիսյէէմիզ միւսթահիա զէվաման ինթիսապ իսթիմզ օլուպ, հէր պիրի քէնտիսինէ թէվամ օլան չիւպէվ մախսուսաեր թալիմ իտէր։

Թալէպէնին եալընըզ եաթագ դրուսպա չամաչը կիսի մէտարիֆը չամախեեէրի քէնտիլէրէ ախտ տիր։ Քիմիական, քիմարտա գալէմ կիսի լիվազիմ, մէքթէպ թարաֆընտան վէրիլիր։ Ուղագ չէհրլէրտէն կէլէն թալէպլէ՝ սէնէվի թաթիլ էյլեմընը իսթէրլրսէ Ս. Վանքատա կէչիրէպիլիրլր, վէ պունուն մուգապիլինտէ քէնտիլէրինէն հիշ պիր չէյ թալէպ օլունմազ։

Թալէպլէէ կիւնտէ իւշ սէֆա եէմէք վէրիլիր, սապան, էօյլէ վէ ազշամ իւքիշէր չէշիս. բէրինվ կիսիլէրի բէրինվ սէմնի վէրիլիր։ Ս. Վանքըմզըզը մէվգբի կիսուսու վէ հավասը սաղ օլտուղու մալիւմ ամմէ տիր։ Խուսուսա վանքըն տախիլինտէ միւէտտէնէն եարբմագտա օլան մէքթէպէն ինչապինէ իլէրլէմիշ օլտուղունան, ինչալամ պիր սէնէսէն մէգքիւր էնտիտա մէքթէպէ նապլը մէքանն իթմէնէ տախի մուվաֆֆագ օլուրրուզ։ Մէքթէպիմիզ հագգընտա ատնա մուֆասսալ մալիւմաթ ալագ արզու իսէյլէրէ մէքթէպէն մաթպու բրօկրամը տախի կէնտէրիլէպիլիր։

Հէր թարաֆտա պուլունան սէվկիւլիս միւէթտաշլարընզ էվլատլարընն իշպու թէէսխաթտան խթիֆտատ իթմիշլէրի ճիրատէն արզու ալտուղ։

Մէքթէպիմիզին օն պէշինճի տէվրը սէնէվիսի՝ իշպու սեպտեմբեր 3է թէսատիսի իտէն բաղար էրթէսի կիւնիս պայլանագ տրը։

Առաջնորդ Հայոց Կեսարիոյ
ՏՐԴԱՏ ԵՊՍ. ՊԱԼԵԱՆ

1901 Յունիս 25 Գիւրէիկ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

Բարձրագոյն ընթացք՝ Գրիգոր տարէի բնաբերան և բնապատան էեռ—Բէնց Կ. Ս. Տէմիրեանի.

Սոյն գործը Կրթական Մրագրի համաձայն պատրաստուած ըլլալով յատակ և գիւրանակալի ոճով մը կը խօսի Մարդկանց մասին և առաջնակարգ պրոֆանները, Բնաբանները. Երկրաբանները, Մետեորաբանները, Բնագիտաբանները և Տարրաբանները ամէնէն կարեւոր և գործնական ու արուեստագիտական մասերուն վրայ։ Գասագիրքը կը բաղկանայ 352 ուիթամալ էջերէ և կը պարունակէ նիւթին պատշաճ 228 ընտիր պատկերներ շահեկան ծանօթութիւններ կուտայ նաեւ ամէն կարգի աշխատաներու վրայ, որով անհրաժեշտ գիրք մըն է նաեւ ամէն արհեստաւորներու։

Գին 7 դրանիկ

Տէմիրեան էֆ.ի սոյն երկասիրութիւնը, որ բազմաթիւ Գիրոնեան Գրանիներով ալ համեմատած ու ճոխացած է և ի՛մարդկայնցնէ իրագիտական և բնապատմական ճիւղին յատուկ և նոր բազմոյն ծանօթութիւններով լի իր ամբողջ դասընթացքը և որ իր գրական և գիւրուսայց մեթոտովն ու նիւթերու պէսպիսութիւնովը կը գերազանցէ ցարդ լոյս տեսած հեղինակութիւնները, կեդր. Վարչութեան Պատ. Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ վաւերացած ըլլալով՝ Լերմապէս կը յանձնարարուի մեր բոլոր վարժարանաց համար։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԼ ՆԱԵԻ

Նոյն հեղինակէն՝ Ծագումը հանիկան գրերու, պատկերազարդ նոր ընթերցարան։ Գին 3 դրանիկ

Կեդրոնատեղին է Կեդրոնական Նոր Գրատուն Մէրճան փողոց Եալտըզ Խան թիւ 8—9.

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ